

1173. 27/9267.

Az Érmelléki Ref. Egyházmegye

1925 évi április 25-ikén és
november 4-én Székelyhidon
tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

FÜGGELÉKÜL:

AZ 1918 — 1924 ÉVI JEGYZŐKÖNYVEK ÁLTALÁNOS
ÉRVÉNYŰ S SZEMÉLYI VONATKOZÁSÚ SZÁMAI.

SCHÖNBERGER MÁRTON KÖNYVNYOMDÁJA VALEA LUI MIHAI.

AZ
ÉRMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1925. ÉVI ÁPRILIS 23 IKÁN

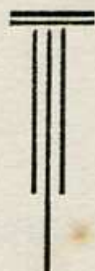
ÉS

NOVEMBER 4-IKÉN

SZÉKELYHIDON TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

FÜGGELÉKŰL

AZ 1918—1924 ÉVI JEGYZŐKÖNYVEK
ÁLTALÁNOS ÉRVÉNYŰ
S SZEMÉLYI VONATKOZÁSÚ SZÁMAI.

AZ
ÉRMELLÉKI REF. EGYHÁZMEGYE
1925. ÉVI ÁPRILIS 23-ÁN SZÉKELYHIDON
TARTOTT RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE

JELEN VANNAK :

a) Elnökök : Végh József esperes és Farkas Gábor hivatalára legidősebb tanácsbíró.

b) Tanácsbírák :

Lelkészi :

Kiss Sándor
Lengyel Pál
Szabó Zoltán

Világi :

Bónis Elemér
Pappszász Lajos
Dr. Várady Miklós

c) Tisztviselők :

Kalmár István egyházmegyei	lelkészi	főjegyző
Dr. Gulácsy Sándor	„	világi
Csokonay József	„	lelkészi aljegyző
Farkas Loránd	„	világi
Dr. Gellért Sándor	„	ügyész

d) Az egyházak képviselőiben :

Albis :

Apátkeresztur : Csuka Ferenc l.

Asszonyvására : Bakos József l.

Bályok : Kalmár István l. Pap József g.

Berettyószéplak : Thamássy Géza l. Nits Jakab g.

Bihardiószeg : Fias Kálmán l.

Bihartélegyháza	Egei István l.
Biharvajda :	Kovács Gábor l. Balog Sándor g.
Csokaly :	Simon Imre l.
Érábrány :	Debreczeni L. l. K. Lukács Lajos g.
Éradony :	Laczák Dezső l.
Érbogyoszló :	
Érkeserü :	Orosz Lajos l.
Érköbölkut :	Varga Béla l.
Érmihályfalva :	Végh József l.
Érolaszi :	Dayka István l. Nagy Imre g.
Érsemjén :	Szatmári K. l.
Értarcsa :	
Gálospetri :	
Hegyközszentmre :	
Hegyközszentmiklós :	Sillye Gábor l.
Kiskereki :	Lengyel Pál l.
Kóly :	Pósta István l. Uri Imre g.
Magyarkéc :	Kulcsár Dezső l. Pap Zsigmond g.
Margitta :	Balogh Ferenc l. Kántor Béla kt.
Micske :	
Monospetri :	Kovács Sándor előkönyörgő
Ottomány :	Cs. Nagy D. l. Kovács Sándor g.
Piskolt :	Szabó Lajos l. Varga Károly g.
Poklostelek :	Kiss Sándor l. Kovács Lajos g.
Szalacs :	Hegedüs Albert l.
Székelyhid :	Szabó Zoltán l. Szabó Béla főg.
Szentjobb :	Csokonay József. l.
Tóti :	Kovács Lajos l.
Vedresábrány :	

e) Tanítóképviselek :

Csóka Lajos
Szilágyi Arpád
Erdélyi Gábor
Kocsis József

1. szám. Esperes lélekemelő, buzgó imádság után gondnok távollétében megnyitó beszédében rámutat egyházkerületünk megalakulása elismerésének még mindig halogatást szenvedő ügyére és oktatásügyünk szorongató helyzetére: jogaink, igazunk elmaradhatatlan diadalába vetett bizodalmat hirdetve

egyházmegyei közgyűlésünket megnyitja és a társelnöki székbe Farkas Gábor hivatalára legidősebb v. tanácsbíró-t hívja meg, aki a felhívásnak eleget tesz.

2. szám. Lelkészi főjegyző számba veszi a gyűlésen megjelenteket, melynek alapján

elnökség megállapítja, hogy 51 alkotó tag van jelen. A távollevő lelkészek igazolták elmaradásukat. Kapcsolatban közgyűlés ki mondja, hogy mindazokat a tagokat, kik távolmaradásukat elfogadható módon ki nem mentik: 100-tól 500 lei birsággal fogja a jövőben megróni.

3. szám. Olvastatott Dr. Babós János egyházmegyei gondnokunknak az egyházmegyei közgyűléshez intézett levele, melyben „tisztségéről hajlott korára hivatkozva lemond.“

Közgyűlésünk áthatva szeretve tisztelt gondnokának félrevonulásával támadt nagy veszteségétől meghajolva a mai ismételen felhozott indokok előtt s a lemondást tudomásul veszi. A bucsuzás percében köszönetét nyilvánítja önzetlen és kitartó működéséért, amellyel több mint

30 évet töltött az egyházmegye szolgálatában. Emelkedő pályáján az egyházi tisztségek alsó fokáról hű munkálkodásával szerzett érdemei juttatták fel a gondnoki székbe, ahonnan most távozóban magával viszi az egyházmegye osztatlan szeretetét és áldás kívánalmait.

Az eként megüresedett gondnoki tisztség betöltésére közgyűlés június 15.-i határidővel elrendeli a szavazást.

4. szám. Esperes beterjeszti következő időszaki jelentését:

Esperesi időszaki jelentés

**1924. április 9. óta elnöklleg
elintézett ügyekről.**

Legközelebbi közgyűlésünk határozata értelmében egyházmegyei világi aljegyzői s tanító-képviselői állásra a szavazást elrendeltem, a szavazatokat összegyűjtöttem s bizottságilag felbontottam, a jelentés közgyűlésünk asztalán fekszik.

1924 április 18.-ra lelkészi értekezletet hívtam össze, a lelkészi fizetések megállapítását tárgyaló vagyonivek egyöntetű kitöltése s az agrár reformmal kapcsolatos kérdések megbeszélése ügyében. Itt lettek megszervezve újból a régi négy helyett hármassal a lelkészi körök. Debreczeni László ábrányi lelkésznek a „Belmissióról“, Orosz Lajos érkeserüi lelkésznek „Egyházaink mai elhanyagolt állapotáról, az új reformatió szükségességéről“, Takács Zsigmondnak, egyházmegyei nyug. és gyámintézet felállításáról tartott nyilvános, értékes előadásai emelték az értekezlet színvonalát.

Mátyás István micskei, Debreczeni Veronika szentimrei, Thamó Anna érkeserüi, Csiszár Margit érköbölkuti, Kiss Erzsébet szentimrei megválasztott rendes tanítókat állásaikban ideiglenesen megerősítettem. Czibere Irén kéczi helyettes tanító alkalmazását engedélyeztem, Debreczeni Veronikát szentimréről elbocsátottam.

Julius 31. Koós Lajos kólyi s katonai szolgálatra bevonult tanító helyett nevezettnek öcsését, Koós Zoltán III. éves képezdészt helyettesítettem.

A tanítástól eltiltott Kovács József vajdai tanító lemondását elfogadtam s felkértem lelkészt, hogy rendes tanító választásáig lássa el az iskolás növendékek tanítását.

Nagy János érmihályfalvai s. lelkészt egyházmegyénk kötelékéből elbocsátottam, helyette Tóth István s. lelkészt alkalmaztam.

Szabó Zoltán s Fias Kálmán számvevő urakat felkértem s kiküldöttem, hogy a presbitérium lemondása miatt Kólyon a gondnoki számadást s előirányzatot készítsék el. A beérkezett jelentés szerint a kólyi egyház zavaros helyzete ma már szanálva van.

A kulturadó felvételeket a költségvetésekbe kerületi határozat alapján elrendeltem.

A kulturadóból kiutalt segélyeket az illetékes tanítóknak kiutaltam.

Több egyház kulturadó helyesbitése iránt beadott kérelmét kedvezőbb elintézés végett felterjesztettem.

Tanfolyamon volt tanítóink részére folyósítandó segélyek tárgyában felhívtam az egyes egyházak jóakaratu figyelmét.

Az administratio körébe tartozó ügyeket általában igyekeztem lehetőleg a leggyorsabban elintézni s bár párszor felettes hatóságomtól meg-

lettem sürgetve, jó lélekkel állithatom, hogy nem a magam mulasztása, de egyik-másik lelkésztársam szokásos késedelmezése volt az ok.

Az egyházak által rendezett ünnepségeken, harang-, orgonaszenteléseken, azok kívánságára készséggel résztvettem, így voltam Diószegen orgonaszentelésen, Monos-Petriben, Albison, Szentmiklóson, Semjénben, Érbogyoszlón harangavatación, Tótiban templomszentelésen.

Közgyűlési tárgyalásra az ügyeket előkészítettem, a tárgyalandó ügyeket az illető referensurak között szétosztottam, tárgysorozatunkat összeállítva szétküldtem, a közgyűlést a mai napra összehívtam.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, teljes tisztelettel maradok

Érmihályfalva, 1925. április 7.

a nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek

alázatos szolgálója:

Végh József
esperes.

Közgyűlés esperi jelentést tudomásul veszi s tett intézkedéseit jóváhagyja.

5. szám.

Esperi jelentés

**az érmelléki egyházmegye 1924. évi
valláserkölcsl állapotáról.**

Nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Mint az elmúlt években, úgy most sem voltam képes az egyházmegyét személyesen meg-

látogatni, hanem azt részekre osztva egyházi s világi tanácsbíró urak segítségével végezhettem el, igen természetesen bevonva oda lehetőség szerint a lelkész s tanítói dékán urakat is.

Az érmihályfalvai körben Fráter István világi tanácsbíró ur ahol csak tehetette, Hegedüs Albert lelkész ur minden egyházban szives készséggel támogattak.

A bihardiószegi körben Szabó Zoltán s dr. Várady Miklós tanácsbíró urak és Szilágyi Árpád tanítói dékán ur végezték az egyházlátogatást. A margittai körben Jakab József és Farkas Gábor tanácsbíró urak és Kovács Lajos lelkész-dékán vizitáltak.

A székelyhidi kört Takács Zsigmond s Papszász Lajos, pár helyen Csokonai József lelkész-dékán — urak látogatták meg.

Fent nevezetteknek szives közreműködésükért már itt ugy a magam, mint a közgyűlés hálás köszönetét nyilvánítom.

Egyházmegyénk minden egyházában vasárnap d. e. egyházi beszéd tartatik, d. u. már csak 26 helyen tartatik felváltva beszéd, káté, vagy biblia magyarázat, 8 helyen csak imát mondanak.

Biblia magyarázat hétköznapiokon leginkább az Adventi s bőjti hetekben tartatik meg. Hétköznapi 9 egyházban mindennap van istentisztelet, a többi helyeken csak bizonyos napokon.

Ifjusági s gyermek istentisztelet nem tartott sehol.

Az iskolás gyermekek kellő felügyelet mellett vesznek részt az istentiszteleteken.

Urvacsorával éltek :

Karácsonykor : fi 1900, nő 2600 = 4500

Bőjtbén : fi 1020, nő 1880 = 2900

Husvétkor : fi 2170, nő 3500 = 5670
Pünkösdkor : fi 2010, nő 3830 = 5840
Ujkenyérkor : fi 1800, nő 2170 = 3970
Ujborkor : fi 1500, nő 1920 = 3420
Összesen : fi 10,400, nő 15,900, összesen : 26,300.

Házasságot kötött 342 pár, ebből egyházi áldásban részesült 323 pár, nem részesült 19 pár. Református tiszta házasság volt 264 pár, vegyes 78 pár.

Megegyezés kötött a gyermekek vallását illetőleg :

javunkra : 25 esetben ;
kárunkra : 11 esetben.

Egyházi szertartást mellőzték keresztelésnél 15 esetben ;

esketésnél : 19 esetben ;
temetésnél : 11 esetben.

A felekezeti s állami anyakönyv adatai össze lettek hasonlítva.

Kegyess adományok s hagyományok összege : 358226 Lei.

Segélyezések összege : 4016 Lei.

Vallásügyi sérelem sehonnan sem jelentett be.

Vallásos felolvasások tartattak : Biharvajdán, Érábrányban, Eradonyban, Erkeserűben, Érmihályfalván, Margittán, Szentjobbon.

Énekkar van : Albison, Bihardiószegen, Érmihályfalván, Érsemjénben, Piskolton, Szalacson.

Az egyházak s hivatalnokok használatában van összesen : 2076 kat hold föld,

pedig az átlag számítás szerint kellene lenni
34 lelkész után à 32 hold, összesen : 1088 hold,
61 fel. tan. „ à 16 hold, „ 976 „
34 kántor „ à 8 hold, „ 272 „

34 egyh. temp. után   à 10 hold,   „   340 hold
34 egyh. tem. föld   à 10 hold,   „   340 „

Összesen lenni kellene : 3016 holdnak.

Mutatkozó hiány számításom szerint : 940 h. föld.

Az egyházak vagyona alapok, alapítványokban s tőkékben 562600 Lei.

Az 1923. évi zárszámadások eredménye :

Bevétel volt : 1.817352 Lei.

Kiadás volt : 1.750027 Lei.

Pénztári maradvány : 67325 Lei.

Kintlevő követelés : 217239 Lei.

Nagyobb mérvű javítás és új építkezésekre 323574 Lei fordított.

Lélekszám 1923. december 31.-én 42254 lélek.

Született fi 636, nő 716, összesen : 1352, ezekből törvényes fi 593, nő 668, összesen : 1261.

Törvénytelen fi 43, nő 48, összesen : 91.

Meghalt . . fi 428, nő 435, összesen : 863.

Házasságot kötött : tiszta pár 264, vegyes 78, összesen : 342.

Konfirmált : fi 344, nő 352, összesen : 696.

Áttért . . fi 13, nő 5, összesen : 18.

Kitért . . fi 15, nő 22, összesen : 37.

Az egyházmegyében van 61 felekezeti tanító, 5 helyen állami iskola, melyekben 2 helyen lelkész, 3 helyen az állami tanító végzi a kántori szolgálatokat s tanítja a vallást.

Egyházlátogató-bizottság a következő iskolákat minősítette „kitünő“-nek:

Császár Gyula és Kiss Lajos iskoláját Diószegen;

Asók István iskoláját B.-félegyházán;

Kassay Ida és Pálfi Gizella iskoláját Érmihályfalván;

Erdélyi József iskoláját Érköbölkuton;

Kántor Péter, Kántor Péterné, Bod Lajos iskoláját Margittán;

Keszi Róza iskoláját Hegyközszentmiklóson;

Keszi Ilona és Lengyel Eszter iskoláját Szalacson;

Szilágyi Árpád és Soós Dezső iskoláját Székelyhidon;

Ladányi Károly iskoláját Szentjobbon;

Csiszár Emilia „ Tótin.

Mint nagyon gyenge iskolák, figyelmeztetve lettek: a vajdai, — innen a tanító időközben már eltávozott, — a csokalyi, szentimrei leány- s a magyarkécsi iskolák.

A belhivatalnokok s a hivek között a kellő jó viszony csaknem minden helyen megvan, Kécz és Kóly képeztek kivételt, itt is azonban ma már e téren is javulás constatálható.

Jelentésem tudomásul vételét kérve maradok

Érmihályfalva, 1925. április 6.

a nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek

alázatos szolgálója:

Végh József
esperes.

Egyházmegyei közgyűlés a felolvasott jelentést tudomásul veszi s kapcsolatban:

a) utasítja a lelkészeket, hogy az egyházi szertartásokat mellőzőkkel szemben és a reverzálisok kötésénél fokozott figyelmet és tevékenységet fejtsenek ki, hogy az egyház érdekei minden tekintetben megvédessenek ;

b) a kitünő minőségű tanítókat dicséretben részesíti.

6. szám. Számvevőszéki elnök jelenti és kéri, hogy az egyházak számadásainak felülvizsgálatáról szóló számvevőszéki jelentést az őszi közgyűlésen tehesse meg.

Tudomásul szolgál.

7. szám. Olvastatott az érmelléki református egyházmegye házi segély pénztára 1924. évi számadása s 1925. évi költségelőirányzata megvizsgálása tárgyában Gálos-Petriben 1925. április 15-én tartott bizottsági ülés jegyzőkönyve :

Takács Zsigmond pénztárnok kellően okmányolt számadásában

Bevételez	17742	Lei 81	banit
Kiadásba tesz	13753	„ 86	„
Maradványként feltüntet	3988	Lei 95	banit

A pénztár vagyona 1924. december 31-én	14590	Lei 05	bani
Vagyon szaporulat	1971	Lei 74	bani

1925. évre előirányzott

Bevétel	17698	Lei 95	bani
Kiadás	17434	„ 56	„
Reményelhető maradvány	264	Lei 39	bani

A reformáció 400 éves emlékalapítvány vagyona 1924. december 31-én 1343 Lei 50 bani.

A kifogástalan pontossággal vezetett, kellően okmányolt számadás, s előirányzat tudomásul vételét, elfogadását, számadó pénztárnok felmentését a legmelegebben ajánljuk a Nagytiszteletű tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek.

Végh József
elnök.

Szabó Zoltán
számvevő.

Tudomásul vétetik.

8. szám. Olvastatott az érmelléki református egyházmegyei özvegy és árvagyámintézet kezelő választmányának 1925. április 15-én Gálos-Petriben tartott ülése jegyzőkönyve:

Kezelő választmány vizsgálat alá veszi Takács Zsigmond gyámintézeti pénzkezelő 1924. évről vezetett számadását, megállapítja, hogy:

Bevételezett	13614 Lei 99 banit
Kiadott	10320 „ 60 „
Maradvány	3294 Lei 39 bani

Az intézet vagyona 1924 december 31-én . . . . . 37551 Lei 43 bani
Az 1924. évivagyonszaporulat 1390 Lei 80 bani

Kezelő választmány a számadást tételről-tételre átvizsgálta, azt minden pontjában kifogástalannak találta és kellően okmányoltnak s így a maga részéről számadónak a felmentvényt a szokásos óvások fentartása mellett megadja, illetve az egyházmegyei közgyűlésnek végleges, a felmentés megadását javasolja.

Az 1925. évi költség előirányzatot kezelő választmány a következőképen állapítja meg:

1. Bevétel az 1924 évi zárlati tőke vagyon s ennek 1925 évi kamataiból . . .	40881 Lei 43 bani
2. Kiadás 1925 évben . . .	<u>2205 Lei</u>

Reményelhető zárlati vagyon
1925 év végén 38676 Lei 43 bani

Midőn kezelő választmány bemutatott költség-előirányzat megerősítését egyházmegyei közgyűlésünktől kéri, egyben bejelenti tudomásulvétel végett gyámintézetünk által is elfogadott ama belkörü határozatát, hogy jelen évtől kezdve pénzkezelőnek nevetségesen csekély — évi 250 Lei — tiszteletdíja helyett a minden év végén mutatkozó zárlati vagyon 1 (vagy 1 és fél) $\frac{1}{2}\%$ -át adja javadalmazásul, valamint az elnök és ülnököknek, jegyzőnek is megfelelő napdíjat biztosít, s a vizsgálatkor felmerült költségeiket megtéríti.

Tudomásul vétetik.

9a) szám. Lelkészerterkezlet előterjeszti 2-1925 határozatát mellyel kimondja, hogy a régi egyházmegyei gyámintézetbe testületileg belép és annak az ezután választandó lelkészek is kötelezett tagjai lesznek. Egyelőre minden egyes tag 4000 lei egyszersmindenkori belépési járulékot fizet, amely összeg a negyedévi államsegélyekből vonatik le 1000 leienként. Indokolt esetben esperes halasztást adhat a negyedévi részlet befizetésére, de f. évi dec. 31-ig a teljes összeg befizetendő. Egyuttal amaz óhaját nyilvánítja, hogy a pénzkezelőnél felgyűlt közalapi járulék és az egyházmegyei közigazgatási járulékból lélekszám szerinti 20 bani a gyámintézet tőkéjéhez csatoltassék.

Közgyűlésünk helyeslőleg tudomásul veszi lelkészegyesület

határozatát és kapcsolatban kimondja, hogy az egyházmegyei közigazgatási járulékot f. évtől kezdve lélekszámszerinti 1 — egy leura emeli fel, amelyből 20 bani a gyámintézetet illeti s ugyancsak kimondja, hogy a felgyült közalapijárulék kamataival együtt a gyámintézet tőkéjéhez csatoltassék.

9b) szám. Lelkészerterkezlet 3 - 1925. sz. határozatából Takács Zsigmond indítványára elodázhatatlannak mondja ki a kerület a lelkészi özvegy, árva gyámintézet felállítását is úgy, hogy az már 1926. január 1-én megkezdéné működését, amennyiben kerületünk 1 ilyen önálló gyám- vagy nyugdíjintézet felállítását bármi ok miatt nem teljesíthetné a lelkészek kongrua illetményeiből az 1921. évi ápr. 1 óta nyugdíjra visszatartott és a kerület kezelésében levő 10 %-ot, mint jogos tulajdonát kamatos kamataival együtt bocsássa egyházmegyénk rendelkezésére, hogy az a tőke itt megfelelő célra felhasználható legyen.

Egyházmegyei közgyűlés lelkészerterkezlet előterjesztését határozati erőre emeli és a határozatát kerületi közgyűléshez felterjeszti.

9c) szám. Lelkészerterkezlet előterjeszti 6—925. számú határozatát, melyben Laczák Dezső indítványára kimondja, hogy az egyházmegyei számvévőszék teendőit és a számadások elkészítésének s felülvizsgálatának ügyvitelét helyesebb és egységes alapra fekteti. E kérdés tárgyalására és előkészítésére bizottság kiküldését javasolja.

Lözgyülés a számadási ügyvitel módosítását célzó javaslatot elfogadja s a Laczák-féle tervezet tárgyalására következő tagokból álló bizottságot küldi ki: Szabó Zoltán, dr. Gulácsy Sándor, Laczák Dezső, Debreceni László, Varga Béla, Farkas Lóránd azzal az utasítással, hogy a bizottság e kérdésbeni ténykedéséről és megállapodásáról a legközelebbi közgyűlésünk elé jelentést, és véleményes javaslatot terjesszen.

9d) szám. Lelkészerterkezlet előterjeszti 7-ik számú határozatát melyben kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy a stóla díj rendezése ügyében tegyen felterjesztést a kerületi közgyűléshez.

Közgyűlésünk a lelkészerterkezlet határozatát magáévá téve, kéri a kerületi közgyűlést, hogy a stóla díjakat a mai viszonyokhoz mértén állapítsa meg.

9e) szám. Lelkészerterkezlet 8. sz. határozatában javasolja, hogy a pénz értékek bizonytalansága folytán veszélyben forgó egyházi értékek buza értékben vagy nemes valutában biztosítsák.

Közgyűlés elrendeli, hogy úgy az egyházmegye, mint az egyes egyházak pénzeiket és pénzértékeiket (kölsönkövetelések) a hullámzó értékek lei helyett terményben vagy állandó értékű valutában tartoznak biztosítani.

10a) szám. Tanító egyesület tagsági díjait a canonicus visitatio alkalmával kívánja beszédeni.

Közgyűlés felhatalmazza az egyház látogató bizottságot, hogy a tanítóegyesületi tagsági díjakat az illető tanítóktól szedjék be, ha másként nem lehetne, egyházi járandóságukból tartassák le.

10b) szám. Tárgyaltatót a tanítóegyesület 3—1925. sz. határozata, mely önálló egyházkerületi tanítói nyugdíjintézet tervezetét foglalja magában. E nyugdíjintézetnek minden tanító kötelezett tagja lenne évi 1 q. buza szept. 1.-i árának megfelelő összegű tagsági díjjal, Ugyanennyit fizetne minden egyházközség minden tanítója után, mint járulékot. A tervezet szerint az intézet már a 6-ik évben megkezdhetné a nyugdíjasok ellátmányozását.

Közgyűlésünk a tanítóegyesület ezen előterjesztésében oly megmozdulást lát, mely azt bizonyítja, hogy a tanítóság élni akar és oktatásügyünk egyre nehezebb és szorongatottabb helyzetében is, gondoskogni törekszik jövőjéről: tehát bizik jövőjében, ennek folytán a maga részéről örömmel támogatja a tanítók törekvését és nyugdíjtervezetüket pártolólag terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlés elé.

10c) szám. Tanítóegyesület kéri, hogy a gyűléseiről indokolatlanul hiányzó tagokra kirótt 100 lei birság beszédésében legyen az egyházmegyei közgyűlés a tanítóegyesület segítségére.

Közgyűlés felhatalmazza esperest, hogy a tanítóegyesületi elnök kimutatására és kérésére a gyűléseikről indokolatlanul elmaradó tanítók egyházi járandóságából tiltsa le és fizettesse ki a kirótt birságpénzeket.

11. szám. olvastatott a szavazathontó bizottságnak 1924 nov. 15-én felvett jegyzőkönyve, amely szerint a beadott 37 szavazatból az egyházmegyei világi aljegyzői tisztség betöltésénél 35 szavazat.

Farkas Lóránd csokolyi birtokosra az egyházmegyei tanítóképviselő állás betöltésénél 34 szavazott.

Kocsis József berettyószéplaki tanítóra adot le.

Közgyűlés nevében Esperes az abszolút többséggel megválasztott Farkas Loránd egyh. m. i. vil. aljegyzőt, ugyszintén Kocsis József tanítóképviselőt örömmel üdvözli és áldás kívánás mellett eskütétellel hivatalukba iktattatnak.

12. szám. A micskei egyház presbiteriuma 1924 márc. 23-án hozott határozatával a tanítói állást Mátyási Istvánnal töltötte be.

Közgyűlés a szalályszerű választást tudomásul veszi és Mátyási Istvánt tanítói állásában véglegesen megerősít.

13. szám. Az érkeserüi egyház presbiteriuma jelenti, hogy a tanítói állást 1924. jul. 13-án

tartott ülésében Thamó Annával töltötte be s bemutatva a díjlevelet, kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a szabályszerű választást tudomásul veszi s Thamó Annát tanítói állásában, valamint a bemutatott díjlevelét megerősíti.

14. szám. Az érköbölkúti presbiterium jelenti, hogy a lemondás folytán megüresedett tanítói állásra 1924. nov. 16-án hozott határozatával Csiszár Margit ottani rendes tanítónőt léptette elő és az eként megüresedett III. tanítói állást egyelőre nem tölti be.

Közgyűlés a presbiterium határozatát tudomásul veszi, de kötelességévé teszi a köbölkúti presbiteriumnak, hogy az ideiglenesen üresedésben hagyott III-ik tanítói állást szükség esetén azonnal töltse be.

15. szám. A hegyközségi presbiterium jelenti, hogy a katonai szolgálót teljesítő Várady Ferenc tanító helyetteséül Kiiss Erzsébet tanítónőt alkalmazta ideiglenesen.

Tudomásul vétetik.

16. szám. A magyarkéci presbiterium jelenti, hogy a szabadságon levő Fábán kántortanító helyetteséül a folyó iskolai évre Cibere Irén evang. vallású tanítónőt alkalmazta az illető tanító jótállása mellett.

Tudomásul vétetik.

17. szám. Esperes felhívja az esküt nem tett tanítókat, hogy e törvény kívánta — VI. tc.

26. §. — kötelességüknek a közgyűlés színe előtt tegyenek eleget.

Tóth Miklós szalacsi, Lengyel Eszter szintén szalacsi, Mátyási István micskei és Thamó Anna érkeserüi tanítók esküt tettek.

18—20. szám. A szentmiklósi egyház leányiskoláját, a kiskereki egyház a Szebeni József tanító által vezetett s az asszonyvásári egyház egyik iskoláját az államnak akarván átadni, kéri a vonatkozó egyháztanácsi határozatok jóváhagyását.

Egyházmegyénk résztvevő sajnálkozással látja a politikai községek roskadozását a nehéz terhek alatt, melyeket az államhatalom, az állami iskola épületek felépítésével rájuk rótt. Mégsem hagyhatja jóvá a tervezett iskola átadást, mert:

1., egyházmegyénk iskoláinkat őseinkről reánkmaradt szent örökségnek tekinti, melyet érintetlenül kíván megtartani az utódok részére.

2., Az iskolák átadása nem mentesítheti a politikai községeket az újabb megterhelésektől, mert az államhatalomnak mindig módjában van a legkülönbébb címeken megterhelni a politikai községeket a teherviselési képesség legszélső határáig.

3., Az iskoláknak az állam részére való átadása aránytalanul súlytaná egyházunk hivatásait és

kedvezőbb helyzetbe hozná a más felekezethez tartozókat, akik az iskolák falépitéséhez annak idején nem járultak.

4., Az átadásban minden kikötés daczára veszélyeztetve látja egyházmegyénk a református szellemű és magyarnyelvű népoktatást, amelyet így önmagunk tennénk lehetetlenné. — Mert a magyar református szellemnek és együttérzésnek református felekezeti iskoláink a melegágyai. Azoknak önként lerombolása bűn volna vallásos meggyőződésünk, multunk, jelenünk és jövőnk ellen. Ilyen felfogás mellett egyházmegyénk sem az átadást elhatározó presbiteri döntésekhez hozzá nem járulhat, sem azokat az egyházkerületnek megerősítésre nem ajánlhatja.

21. szám. Thamássy Géza széplaki lelkész kérvénye a 12 1924. sz. közgyűlési határozat kijavítása és az ott kiszabott 600 Lei birság elengedése iránt.

Közgyűlés a kérelem felett napirendre tér s a birságot el nem engedi, mert kérvényező mulasztását elfogadhatóan nem mentette ki.

22a) szám. A bályoki egyháztanács elhatározta, hogy a leányiskola épületét és telkét, mert az félreeső sáros uccában van, tetemes költséggel járó javítást igényel, eladja a községnek,

mely azért a tényleges érték kétszeresét adja. A 330.000 Leu eladási árból 100.000 leuért ifj. Nagy Sándor és Király Ferencné érkeserüi lakosoktól iskolának alkalmas telkes házat vett, melyet iskolának megfelelően átalakít. 130 000 leut templom javításra használ fel. Kéri idevonatkozó 2 határozatuk jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlésünk a beterjesztett 2 rendbeli adás-vételi szerződést, minthogy azok az egyházközségre előnyösek, jóváhagyja és megerősítés végett az egyházkerülethez felterjeszti. Kötelezi azonban az egyházközséget, hogy az eladási árból a megvett épületet iskola céljára megfelelően alakítsa át, a templom javításra fordított összegről pedig adjon az egyház szabályszerű kötelezvényt, hogy a pénz iskolai céloktól el ne vonassák.

22b) szám. A szentjobbi egyháztanács el határozza a lelkész javadalmát képező kb. 2¹/₃ kat. hold csanárosi szántót és kaszálót eladja 4000 leuért id. Rozsályi Istvánnak, mert az keveset jövedelmez s a vételárat jövedelmezőbb ingatlan szerzésre fordítja; kéri a szerződés jóváhagyását.

Egyházmegyénk a bemutatott adás-vételi szerződést (melyből a kelet és egy előttemező tanu még hiányzik) csak azzal a feltétellel hagyja jóvá, ha a presbiteriumi határozatban ki látásba helyezett s az eladott ingatlant helyettesítő másik ingatlan

a vételárból tényleg megvásároltatott s ezen ingatlanak az értéke legalább is legyen annyi, mint az eladott ingatlané.

23. szám. A széplaki egyház félben maradt III. iskoláját eladja a községnek a telekkel együtt 100.000 leuért s a vételáron majd 6 kat. hold rétet és szántót vesz. Kéri az idevonatkozó presbiteri és egyházközségi határozatok jóváhagyását és a szerződések megerősítését, mert az iskola épület csak nagy költség árán volna befejezhető s arra egyelőre szükség nincs.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bemutatott 3 rendbeli adásvételi szerződést megerősíti és azokat az egyházkerületi közgyűlés elé pártolóan felterjeszti, a presbiteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat, mint amelyek az egyházközségre előnyösek, jóváhagyja. Hangsúlyozza azonban egyházmegyénk, hogy a III. iskolának működését csupán felfüggesztheti az a körülmény, hogy elegendő tanköteles előreláthatólag nincs s az egyházközség köteles, mielőtt arra szükség lesz a III. iskolát megnyitni s az iskola eladási ára, illetve az abból vett ingatlan csak iskolai célt szolgálhat.

24. szám. A diószegi egyház beterjeszti az 1924. és 1925. évekre az adókulcs megállapítását tartalmazó egyháztanácsi és községi közgyűlési határozatokat.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházi adókulcs 1924. és 1925. évi megállapítására vonatkozó presbiteri és egyházközségi határozatokat azzal a módosítással hagyja jóvá, hogy az iparosok az 1925. évben ipari adójuknak fizetik 20%-át, nem pedig amint a határozatok tévesen kifejezik ipari alapjuknak 20%-át.

25. szám. A tóti egyház templomát renoválja s ennek költségét az 1923. évi adó 15-szörös összegéből kívánja fedezni. Kéri az erre hozott egyháztanácsi és közgyűlési határozatok megerősítését.

Az egyházmegyei közgyűlés örömmel erősíti meg a határozatokat.

26. szám. A diószegi egyház bejelenti, hogy Tóth Sándor tanító állását szept. 1-től kezdve be nem tölti s a tanítók fizetését az állami tanítókéval egyenlősíti.

Egyházmegyei közgyűlésünk elismeréssel fogadja, hogy a diószegi egyház tanítóinak a fizetését az állami tanítók fizetésével egyenlősíti. Hangsúlyozza azonban, hogy a jelenlegi viszonyok között a megüresedett tanítói állás működését csak felfüggesztettnek tekinti s mihelyt a növendékek száma azt szükségessé teszi, köteles az egyházközség ezt a tanítói állást is betölteni.

27. szám. A magyarkécsi ref. egyház 1924. évi július hó 20-án tartott presbiteri gyűlésének 56. számú határozatával kimondja, hogy tanítói lakásjavításra 22.000 lei rendkívüli egyházi adót vet ki. Felterjesztésében az egyházmegyei közgyűlés engedélyét kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a magyarkécsi ref. egyháznak a pótló kivetésére kért engedélyt megadja, a jövőben történő rendkívüli adóterhek igénybevétele-nél névszerinti szavazást feltűntető presbiteri határozatot hozzon s a kivetendő rendkívüli adó kulcsát és időtartamát is állapítsa meg.

28. szám. Az érbogyoszlói ref. egyház új egyházi adókulcs behozatalának engedélyezését kéri.

Közgyűlés az érbogyoszlói ref. egyháztanács 3—1925. sz. új egyházi adó kulcs javaslatát megerősíti s felhatalmazza az érbogyoszlói ref. egyházat, hogy az egyházi adót már az 1925. évre e szerint vesse ki.

29. szám. Bede László máramarosszigeti lelkész, a „Jó Pásztor“ szerkesztője azzal a kéréssel fordul a nagy-t. Egyházmegyei Közgyűléshez, hogy az általa szerkesztett „Jó Pásztor“ c. keresztény egyházi és társadalmi lapot nagybecsű támogatásába vegye s annak egyházaink tagjai között leendő elterjesztését elősegítse; egyben, hogy a nagybányai egyházmegye példájára, — amennyiben az érmelléki ref. egyházmegye

anyagi ereje megengedi — bizonyos anyagi támogatásban is részesítse.

Egyházmegyei közgyűlés a „Jó Pásztor“ című egyházi lapot tagjainak, leköszökeinek és tanítóinak szives jóindulatába, erkölcsi és anyagi támogatásába ajánlja.

30. szám. Olvastatott a nagyváradi ref. tanítóképző intézet igazgatótanácsa 1924. aug. 7. napján tartott ülésének 5. sz. és az internátus 1923—24. tanévre szóló zárszámadásra vonatkozó határozata.

A jegyzőkönyvi másolat szerint az 1923—24. tanévben a nagyváradi internátus összes bevétele . . . . . 162.119 Lei 80 b.
kiadása . . . . . 154.876 „ 27 „
és így pénztári maradványa 7.243 „ 53 „
volna, azonban ehhez hozzáírandó még különféle címen . . . . . 2491 „ —
együtt . . . . . 9734 „ 53 b.
bevéttel szemben viszont levonatik, mint kiadás még . . . . . 11,1130 Lei,
lesz tehát egyenlegről hiány 1395 „ 47 b.,
mely a kintlevőségben teljes fedezetet nyer.

Egyházmegyei közgyűlés a nagyváradi tanítónőképző intézet 1923—24. évi számadását tudomásul veszi. Egyben a nagyváradi tanítónőképző intézet igazgatótanácsába az 1925. évre *Végh József* esperes és *dr. Várady Miklós* tanácsbíró urakat választja be.

31a). szám. Az érkeserüi ref. egyház megerősítés végett bemutatja a Szakács András

érkeserüi lakos által 1924. október 12.-én tett s a „Szakács András és a hazáért hősi halált halt fia, Szakács Sándor emléke“ nevet viselő 20.000 leies alapítvány alapító levelét. — Az alapítvány évenkénti jövedelme mindaddig a tőkéhez csatolandó, amíg a tőke és kamatai egy, az érkeserül ref. templomban építendő új orgonára fedezetet nem adnak.

Egyházmegyei Közgyűlés az alapító leveleket, a kezelésbe vett kimondó 2—1924. sz. presb. határozattal együtt megerősíti s annak 3 példányát a kerületi gyűlésre jóváhagyás végett felterjeszti.

31b). szám. A hegyközszentmiklósi ref. egyház megerősítés végett bemutatja a „Balázs Kálmán és neje Nagy Erzsébet s családja templomkerítés alapja“ nevet viselő alapítvány alapító leveleit. Az 1925. jan. 1.-én befizetett 4 q buza mindaddig gyümölcsöztetendő, míg a tőke százalékaival együtt 20 q-ra nem növekszik, mely időtől kezdve százaléka a hegyközszentmiklósi ref. templom és paróchia kezeléseinek rendbentartására fordítandó.

Egyházmegyei Közgyűlés az alapító leveleket, a kezelésbe vett kimondó határozattal együtt megerősíti s azok egy példányának a hegyközszentmiklósi egyház, egy példányának, az egyházmegye egy példányának a kerületi levéltárban való elhelyezését elrendeli.

32. szám. A csokalyi ref. egyház jelentést tesz a lelkészlakás megújítási munkálatairól,

kéri egyházmegyei közgyűlést, hogy lelkészlakás építési számadásait hagyja jóvá.

Egyházm. Közgyűlés építkezési költségvetés és kivetési adókulcs betérjesztése, valamint az egyházmegyei közgyűlés engedélyező határozata nélkül eszközölt építkezést a kényszer hatása alatt helybenhagyja azzal a meghagyással, hogy az egyházmegye kebelébe tartozó egyházak fentartó testületei a jövőben törvényeink idevonatkozó rendelkezéseihez szigoruan alkalm. kodjanak:

33. szám. Lelkészi főjegyző jelenti, hogy az egyházmegyei közgyűlések jegyzőkönyvei 1918. év óta nem nyomattak ki és így azok hiányzanak az egyházak irattáraiból. E hiány pótlására szükségesnek véli, hogy a f. évi közgyűlési jegyzőkönyvek kinyomatása alkalmával az 1918.—1924. évi főbb és általános érvényű határozatok kivonatosan kinyomassanak s a f. évi jegyzőkönyvek függeléke képen azokkal együtt minden egyháznak s alkotó tagnak megküldessenek.

Közgyűlés ilyen értelemben határoz és megbizsa l. főjegyzőt e határozatnak megfelelően járjon el.

34. szám. Minthogy a gyűlés tárgyaira tett előadói javaslatok változatlanul elfogadtattak

egyházmegyei közgyűlés ezen 1—33. szám alatt felvett jegyzőkönyvet hitelesítettnek mondja ki.

Az 1—17. és 33—34. számokat jegyzette Kal-
már István l. főjegyző

a 18—26. számokat jegyzette dr. Gulácsy Sán-
dor v. főjegyző

a 27—32. „ „ Csokonay József
l. aljegyző.

AZ
ÉRMELLÉKI REF. EGYHÁZMEGYE
1925. ÉVI NOVEMBER 4-ÉN SZÉKELYHIDON
TARTOTT RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE

JELEN VANNAK :

a) Elnökök : Végh József esperes és Dr. Várady Miklós gondnok.

b) Tanácsbírák :

Lelkeszi :

Világi :

Takács Zsigmond
Jakab József
Kiss Sándor
Lengyel Pál
Szabó Zoltán

Pappszász Lajos

c) Tisztviselők :

Kalmár István egyházmegyei		lelkeszi főjegyző
Dr. Gulácsy Sándor	„	világi
Csokonay József	„	lelkeszi aljegyző
Farkas Loránd	„	világi
Dr. Gellért Sándor	„	ügyész

d) Az egyházak képviselőiben :

Albis :	Halas István l.
Apátkeresztur :	Csuka Ferenc l.
Asszonyvására :	Bakos József l. Oláh Béla presb.
Bályok :	Kalmár István l.
Berettyószéplak :	Thamássy Géza l.
Bihardiószeg :	Fias Kálmán l.

Bihartélegyháza	Egei István l.	
Biharvajda :		Hőgye Sándor t.
Csokaly :	Simon Imre l.	
Érábrány :		
Éradony :	Laczák Dezső l.	Kóka Sándor g.
Érbogyoszló :	Jakab József l.	
Érkeserü :	Orosz Lajos l.	
Érköbölkut :	Varga Béla l.	Oláh Sándor g.
Érmihályfalva :	Végh József l.	
Érolaszi :	Dayka István l.	Csóka Barna t.
Érsemjén :		
Értarcsa :		
Gálospetri :	Takács Zsigmond l.	
Hegyközszentmre :	Ludman Lajos l.	
Hegyközszentmiklós :	Sillye Gábor l.	
Kiskereki :	Lengyel Pál l.	
Kóly :		Koós Lajos t.
Magyarkéc :	Kulcsár Dezső l.	Papp Zs. g., Szentes B. t.
Margitta :		
Micske :		
Monospetri :	Kovács Sándor	előkönyörgő
Ottomány :	Cs. Nagy D. l.	Kovács Sándor g.
Piskolt :	Szabó Lajos l.	Varga Károly g.
Poklostelek :	Kiss Sándor l.	
Szalacs :		
Székelyhid :	Szabó Zoltán l.	Szabó Béla főg.
Szentjobb :	Csokonay József. l.	
Tóti :	Kovács Lajos l.	
Vedresábrány :	Füzessy Géza l.	

e) Tanítóképviselek :

Csóka Lajos
Szilágyi Arpád
Erdélyi Gábor
Kocsis József

35. szám. Esperes buzgó imádságában szomjuhozó lelkeinket a jóság és kegyelem örök Forrásához emeli, kitől esdünk és várunk munkánk sikeréhez segedelmet és áldást.

36. szám. Pappszász Lajos tanácsbíró, mint h. elnök
a gyűlést megnyitja.

37. szám. A gyűlés megnyitása után a megjelentek számbavétetvén, elnök megállapítja, hogy 47 alkotó tag van jelen. A hiányzók: Kovács Gábor, Debreczeni László, Molnár József és Rácz Lajos lelkészek kivételével, igazolták távolmaradásukat.

Közgyűlés az előzetes igazolás nélkül hiányzó lelkészeket és pedig: Kovács Gábort, Debreczeni Lászlót, Molnár Józsefet és Rácz Lajost felhívja, hogy a gyűlésről távolmaradásukat Esperes ur előtt különbeni birságolás terhe mellett elfogadhatóan igazolják.

38. szám. Esperes betérjeszti jelentését az egyházmegye 1925. évi valláserkölcsei állapotáról.

Esperesi jelentés
az érmelléki ref. egyházmegye 1925. évi
valláserkölcsei állapotáról.

Nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyénk gyülekezetei és iskoláinak nagy száma miatt, a folyó évben is csak lelkészi s világi tanácsbíráink, lelkészi s tanítói dékánjaink szives közreműködésével sikerült meglátogatnunk minden egyházat,

s minden iskolát. A köz-egyház nevében mondok már most itt köszönetet azoknak, kiket hálánk méltóan megillet!

Vasárnap, minden egyházban, délelőtt szentbeszéd tartatik, de már délután csak 24 helyen, felváltva biblia és káté magyarázat, 10 helyen csak imát mondanak. A hétköznapi biblia magyarázat leginkább csak az adventi s bőjti hetekre szorítkozik. Hétköznapi 8 egyházban minden nap van istentisztelet, a többi helyeken csak a hét bizonyos napjain.

Ifjusági és gyermek istentiszteleteket ez évben szándékoznak bevezetni.

Az iskolás gyermekek mindenkor s mindenütt a kellő felügyelet mellett vesznek részt az istentiszteleteken.

Urvacsorával éltek :

Karácsonykor	4321 ;
Bőjtben	2957 ;
Husvétkor	5872 ;
Pünkösdkor	6004 ;
Ujkenyérkor	3521 ;
Ujborra	3008 ;

Összesen : 25683 lélek.

Házasságot kötött	304 pár,
ebből egyházi áldásban részesült	281 „
nem részesült	23 „
Tiszta ref. házasság volt	216 „
Vegyes	88 „
megegyezés köttetett a gyermekek vallását illetőleg	
javunkra	21 esetben
kárunkra	13 „
Egyh. szertartást mellőzték keresztelelésnél	18 esetben
esketésnél	23 „
temetésnél	9 „

Felekezeti és állami anyakönyveink a lehetőség szerint össze lettek minden helyen hasonlítva.

Kegyes adományok és hagyományok összege 22.0067 Lei.

Segélyekre 4480 Lei fordított.

Vallasos felolvasások voltak 11 helyen, énekkar van 8 egyházban.

Belhivatalnokok használatában van 2018 hold föld. Fájdalommal kell megállapítanunk, hogy az agrár törvény alapján hivatalnokainknak kiutalt földeket itt-ott már kezdik visszaszedgetni.

Az egyházak vagyona alapítvány és tőkékben
798.670 Lei

Az 1924. évi zárszámadások eredménye :

Bevétel volt	2.799.981 Lei
Kiadás	2.482.192 „
Maradvány :	<u>317.789 „</u>

Kintlevősége van az egyházaknak 258.358 „

Tüzkár ellen biztosítva vannak 7.773.530 Lei erejéig.

Meg kell említenem, hogy egyes egyházak biztosításai oly csekély összegben vannak feladva, hogy esetleges tűzvész esetén egy ólat sem tudnának felépíteni a biztosításból kapott összegből, a legett templom, paplak, vagy iskola helyett. Mutatóul néhány egyház biztosítása : Diószeg 50.000 leig, Micske 42.000, Poklostelek 60.000, Vábrány 60.000, Mezőpetri 35.000 leig biztosítottak.

Nagyobbszabásu javításokra elköltöttek 838.808Leit.

Lélekszám : 42.236 lélek.

Születtek	667 fi,	636 leány,	összesen :	1303
Törvényes	612 „	609 „	„	1221
Törv.-telen	55 „	24 „	„	79
Meghalt	447 „	408 „	„	855

Házasságot kötött . . . . . 216 tiszta pár
vegyes pár 83

Összesen : 304 pár.

Konfirmált . . . . . 685 növendék.
Áttért 8 fi, 9 nő, összesen : 17
Kitért 27 „ 12 „ „ 39 lélek.

A kitérés Tarcsán, Szentimrén s Kiskerekiben öltött nagyobb arányokat. Tarcsán 7, Szentimrén 18, Kerekiben 6-an tértek ki.

A kitünő eredményt felmutató tanítókat nincs módomban személyenkint megnevezni, mert a látogató küldöttségeknek egy része nem jelzi azokat.

Némelyik jegyzőkönyv a lelkek számát egyáltalában nem tünteti fel, a másik együtt mutatja ki a férfiakat s nőket, csak egy rész felel a feltett kérdésekre szabatosan.

Oly rövid s egyszerű lévén mostani egyházlátogatósi jegyzőkönyvünk, utasítandónak vélem lelkészársaimat, hogy jövőben minden pontra nézve adják meg a feleletet s kitünőnek, vagy elégtelennek minősített tanítók neveit a jegyzőkönyv záradékában nevezék meg egyenként.

Küldöttség megállapította, hogy csokalyi gondnok, dacára az előző évben vett utasításnak, az iskola padlót még máig sem javította ki. Micske, műemlék számba menő, értékes templomát még most sem javította ki.

A hivatalnokok s hivek között igényelhető jóviszony lehetőleg meg van.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, maradok teljes tisztelettel

Érmihályfalva, 1925. okt. 20.

alázatos szolgája

Végh József,
esperes.

Közgyűlés

a) a felolvasott jelentést jóváhagyólag tudomásul veszi, s kapcsolatban elrendeli, hogy

b) minden egyház köteles az egyház javait tüzkár ellen teljes értékben biztosítani s ennek elmulasztásából eredő károkért a presbitériumok anyagi felelősségét kimondja;

c) utasítja az értarcsai, hegyközszentimrei és kiskereki-i lelkészeket, hogy az egyházokban történt, nagyobb mérvű kitérések okáról s ezzel szemben tett lelkipásztori eljárásukról tegyenek jelentést;

d) a csokolyi gondnok utasítja az iskolai padló azonnali kijavítására, fegyelmi eljárás terhe mellett és ennek megtörténtéről dec. 31.-ig jelentés teendő;

e) a micskei egyház (műemlékszámba menő) templomának kijavítását — tekintve a Micskét ért nagy jégkárosodásra — nem sürgeti, ellenben utasítja a lelkészt és presbitériumot, hogy műértékű temploma stilszerű renoválására már most indítson széles körű, országos gyűjtési akciót s e tekintetben az

egyházmegye is segítségére, támogatására lesz ;

f) az egyházlátogatási jegyzőkönyvek pontos kitöltése elrendeltetik.

39. szám. Olvastatott az

Esperesi időszaki jelentés
1925. április 25. óta elnöklleg elvégzett ügyekről.

Tavaszi közgyűlésünk határozata alapján dr. Babós János lemondásával megüresedett gondnoki állásra a szavazást elrendeltem, a beérkezett szavazatokat a kiküldött bizottság közbejöttével felbontattam, a felvett jegyzőkönyv közgyűlésünk asztalán fekszik. Püspöki kerületi főgondnoki, kerületi tanácsbirói állásokra elrendelt szavazatokat illetékes helyeikre felterjesztettem. A szavazatok eredménye ma már mindenki előtt ismeretes.

Pásztor Lajos ottományi, Fábián János magyarkécsi, Tarcsai Sándor csokalyi, Ladányi Károly szentjobbi tanítókat, Fehér Kata székelyhidi tanítónőt, saját kérelmükre állásaiktól felmentettem s egyházmegyém kötelékéből elbocsátottam.

Debreczeni Veronika szentimrei, Szentes Béla magyarkécsi, Hőgye Sándor vajdai, Mátyási István tóti, Kósa Károly ottományi, Koós Elek csokalyi, Polgár Vilma székelyhidi, Kircsi Erzsébet szentmiklósi tanítókat, illetve tanítónőket, kifogástalan okmányaik alapján állásaikban ideiglenesen megerősítettem, végleges megerősítésöket s bekebelézéseket a közgyűléstől kérem. Koós Gyula helyettes tanítót egy évi tartamra Szentjobbon ideiglenesen alkalmaztam, tudomásul vételét kérem.

Kólyi lelkész Posta István s nyüvedi lelkész Holkó József között a presbytériumok kölcsönös hozzájárulá-

sával létrejött lelkészi cserét nem hagytam jóvá, nem erősítettem meg, mivel a cseréről felvett jegyzőkönyvben világosan olvasható volt, hogy az egyik fél, Holkó József, a díjlevélben feltüntetett hátralékok felét engedte. Intézkedésem jóváhagyását kérem.

A Holkó János főgondnok, Uri Imre gondnok s Posta István lelkészek között megindított fegyelmi ügyben Szabó Zoltán tanácsbíró urat küldtem ki vizsgáló biztosul, ki tapintatos, szerencsés kezzel aként oldotta meg az ügyet, hogy mindegyik fél tévedését belátva, panaszát kölcsönösen visszavonta s a fegyelmi eljárás beszüntetését kérte, mit a felkavart szenvedélyek lecsillapítása érdekében be is szüntettem. Ugyancsak Kólyon elintézészt nyert a hatóságilag bezárt templom mennyezetének kérdése is, egyháztanács ugyanis a javítást elhatározta, a munkálatokat már ki is adta, a felmerült költségeket pótdóiban veti ki.

Kólyi egyház azon sérelmes határozatát, hogy a lelkésznek díjlevelében biztosított temetőföld haszonélvezetét lelkésztől elveszi, s tanítói fizetésjavításként a tanítónak adja át, megsemmisítettem, a sérelmes határozatot hozó presbytereket elköteleztem a lelkészt ért károsodás megtérítésére.

Bogyoszló vihartépte templomának gyors renoválhatása érdekében 71.000 Lei ideiglenes kölcsön felvételének engedélyezését kérte, a kölcsönt egy év alatt visszafizeti, — elnökileg engedélyeztem.

Székelyhidnak iskolai felszerelésekre volt gyors segílyre szüksége, 20 000 Lei ideiglenes kölcsön felvételét itt is engedélyeztem.

Érmihályfalva pótköltségvetését, melyben beszerzendő új harangjára hibeit a folyó évre megállapított egyházi adó kétszeresével terheli meg, jóváhagytam, megerősítettem, tudomásul vételét kérem.

Az egyházak adóhátrány kimutalásait illetékes helyeikre felterjesztettem.

Felsőbb rendeleteket, kerületi végzéseket egyháza-
inkkal közöltem, vagy a Hivatalos Szemlében közöl-
tekre felhívtam a figyelmet.

Az administratio körébe tartozó mindenféle ügyet
igyekeztem legjobb tudásom szerint, a leggyorsabban
elintézni.

Mai közgyűlésünk tárgysorozatát összeállítottam, a
gyűlést összehívtam.

Jelentésem tudomásul vételét, intézkedéseimnek
jóváhagyását kérve, maradok

Érmihálytalva, 1925. okt. 20.

a nagytiszteletű s tekintetes közgyűlésnek

alázatos szolgálja

Végh József,
esperes.

Közgyűlés esperes időszaki je-
lentését tudomásul veszi s tett intéz-
kedéseit jóváhagyja s megerősíti.

40. szám. Olvastatott a szavazatbontó bizott-
ságnak Gálospetriben, 1925. évi június hó 19.-én fel-
vett jegyzőkönyve, melyben megállapittatik, hogy az
egyházmegye gondnoki tisztségének betöltésére 33 egy-
házból 35 érvényes szavazat érkezett be, amelyből 33
szavazat dr Várady Miklós egyházmegyei tanácsbiróra,
2 szavazat pedig Pappszász Lajos tanácsbiróra esett.

Ennek alapján a bizottság dr. Várady Miklós urat
az érmelléki egyházmegye, általános szótöbbséggel
megválasztott gondnokának jelenti ki.

Közgyűlésünk örömmel veszi
tudomásul a szavazás eredményét s
dr. Várady Miklós urat Esperes me-
leg üdvözlő szavai után kivéven tőle
a szokásos esküt, működésébe vetett

biztató reménységgel iktatja be gondnoki tisztségébe s reá Istennek áldó kegyelmét kéri. A mindenre kiterjedő gondossággal megszerkesztett székfoglaló beszédet teljes egészében jegyzőkönyvében megörökíti s a gondnoki tisztség betöltéséről jelentést tesz az egyházkerületi közgyűlésnek.

ad. 40. szám.

Dr. Várady Miklós gondnoki székfoglaló beszéde.

Nagytiszteletű és tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés !

Alig két év leforgása alatt másod izben állok a nagytiszteletű és tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés színe előtt, hálatelt szívvvel és lelkem mélyéig meghatva azon megisztelő bizalommegnyilvánulás felett, amellyel engen harmadfélév előtt, és most ismételen kitüntetni méltóztattak. Bár szerény tevékenységemért fényesen megjutalmazva találok magam eddig betöltött tisztségeimmel, s hogy most mégis eltozodom egyházmegyénk gondnoki állását, az abban a mindig vallott felfogásomban leli magyarázatát, hogy a közélet terén mindenkinek ott kell teljesítenie kötelességét, ahová a közbizalom állítja.

Hipocrita volnék, ha tagadnám, vagy leplezni is megkiserelném azt az örömet és boldogságot, melyet bizalmuk nekem nyujt, hisz' a közéletnek részünkre ez ideig még meghagyott egyetlen mezején a legnagyobbat, a legfényesebbet nyujtották nekem, amit az egyházi közéletnek világi munkása csak elérhet! De ezt a fényes kitüntetést én nem azzal a szándékkal fogadom el, hogy most már annak fényében nyugodtan sütkérezhessem, hanem teljes tudatában vagyok annak,

hogy ezzel a diszes pozícióval nagy kötelességek vannak egybekötve, melyeket — ha az előlegezett kitüntetést megérdemelni akarom — teljesítenem kell. Hát én akarom e nagy kötelességeket teljesíteni s a meddig a mindenható Isten életemet és egészségemet megtartja, csekély tehetségem legjavát s ügybuzgóságom teljességét fogom beletektetni a cél elérése érdekében kifejtendő tevékenységembe!

Az egyházmegyei gondnok részére egyházi alkotmányunk szelleme nemcsak felügyeleti jogot, hanem irányító befolyást is biztosít. A dolog természete és a józan ész azonban ezt az irányító befolyást a gondnok az egyházi közügy előnyére, csak az esperessel karöltve gyakorolhatja, — s ha én itt a fórumon kijelentem, hogy 18 évi együttműködésünk alatt én a nagytiszteletű Esperes Urral, — az én lelkemhez nőtt, kedves barátommal — az egyházi közügy minden kérdésében egyetértettünk, soha minket semmi kérdésben elvi, vagy felfogásbeli különbség el nem választott, — ezzel, úgy vélem, előre is teljes biztosítékot szolgáltatok a nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek arra nézve, hogy azt a harmóniát, amelyet az egyházi közügy lelkesíti és világi munkásai közt elengedhetetlen követelménynek vallok, — megzavarni nem fogom.

Méltóztassék megengedni, hogy ez alkalmat felhasználva, pár szóban rámutassak azokra a gondolatokra, amelyek egyházmegyénk ügyeinek vezetése körül cselekedeteimet irányítani fogják.

Legelső ezek közt természetesen törvényeink feltétlen tisztelete, anyaszentegyházunk törvényben biztosított jogainak, szabadságának és alkotmányának fenntartása, bárhonnán jövő támadások elleni védelmezése, amelyért semmi árat nem tartok drágának!

De ha e gondolat a legelső helyet követeli ki magának, midjárt következik utánna a hitélet fejlesztése és a vallásos érzés ápolása, amely már a háboru előtti

időben is rászorult volna némi gondviselésre, — hát még manapság. — Mert én állítom Uraim, hogy a háboru a fizikai élet és anyagi javak közt sem végzett oly nagymérvű pusztítást, mint a hitéletnek csaknem kopárrá tett mezején.

Hogy a netaláni félreértést, szavaimnak s inteni-ómnak félremagyarázását a lehetőségig kikerüljem, egy személyes vonatkozásu kiterést kell tennem. Midőn gyermek- és ifjui életemben egy gyengeségemet, hibámat, vagy mulasztásomat oly egyén constatálta, — pláne fennen hangoztatta, — akinek az én életem folyásához semmi köze nem volt, az bennem ellenérzést váltott ki, vagy legalább is felvetette bennem a kérdést: „ugyan mi köze hozzá?” De mikor ugyanezt a hibámat, mulasztásomat az édesapám, vagy anyám ténitette szememre azzal a szeretettel, amely csak a szerető szülei szív sajátja, s amelynek minden szavából kicsendült, hogy az az én megjavulásom, tökéletesülésem érdekében történik, ezt a figyelmeztetést én mindig hálás szívvvel fogadtam, s arra gondoltam: inkább ő lássa meg hibámat, mint más, inkább ő figyelmeztessen arra, mint valaki idegen. — Előre kellett ezt bocsájtanom, hogy remélhessem, hogy egyházmegyénk nagyrabecsült lelkészi karánál figyelmeztető szavam ne az idegen beavatkozás iránti ellenérzést váltsa ki, hanem abban az édes apa szeretettel pásosult, legtisztább jóakarátát lássa.

A hitélet fejlesztése és a vallásos érzés ápolása elsősorban lekipásztori feladat. Sajnos, ezen a téren én az egész vonalon fogyatkozást észlelek, pedig a háborus pusztítást ellensúlyozandó, itt is fókozottabb tevékenységre volna égető szükség. Nem tudom, nem-e sötét színben látás ez én tőlem, aki alapjában aggodalmaskodó természet vagyok, de én úgy látom, hogy fáradtak, fasultak, csüggedtek vagyunk! Hiányzik, vagy legalább is nagy mértékben megfogyatkozott bennünk a lelkesedés! Pedig hát ezer vészen átment nemzetünk-

nek egy évezreden át és üldözött vallásunknak 400 éven át fennmaradása minek köszönhető, ha nem annak a fáradtságot és csüggedést nem ismerő, kitartó munkának, amellyel az erősebbek a gyengéket összetartani, megerősíteni és a tengernyi vészen átvezérelni mindenkor igyekeztek? és nem annak a szent lelkesedésnek, amellyel vezető férfaink az igaz ügy iránt mindenha eltelve voltak és amelyet minden sors-társuk lelkébe átplántálni legtöbbször sikerrel törekedtek?

Hogy melyek a hitélet fejlesztésének és vallásos érzés ápolásának a módjai és mik az eszközei, arról nem beszélek, azt a nagytiszteletű lelkészi kar bölcsen, nálam mindenestre jobban tudja! De épen azért szent ügyünk iránti lelkesedéssel, s az egyházi élet minden érdemes munkása iránt igaz, szeretettel megtelt szívvvel kérem egyházmegyénk nagyrabecsült lelkészi karát, vegye e szavaimat fontolóra, de ne tekintse azt egy új tisztséget elfoglaló egyén naiv, még ambíció által hevítt frázisának, hanem igaz meggyőződés szülte, komoly kérelemnek és igyekezzék Istentől nyert tehetségének legjavát és teljes buzgalmát belevinni ebbe a nehéz küzdelembe, amelynek jutalmául egyedül csak a jól teljesített kötelesség megnyugtató érzését helyezhetem kilátásba, egyelőre még az eredmény elérését sem. Mert én teljes tudatában vagyok nagytiszteletű és tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés, hogy én igen nagy és igen nehéz munkára buzdítom most lelkészeinket, amelynél — mint az építkezésnél — a dolgot a fundamentum lerakásánál kell kezdeni, s a melynek az eredménye már csak a következő generációnál fog jelentkezni! De midőn ily' nagy, csaknem apostoli ügybuzgóságot feltételező tevékenységre hívom fel a nagytiszteletű lelkészi kart, teszem ezt abban a tudatban, hogy most fajunkat és vallásunkat egyaránt érintő történelmi időket élünk, amikor a kötelességteljesítésnek is más értéke van! A mi ügybuzgóságunktól, kitartásunktól, kötelességteljesítésünknek mértékétől függ a

mi egész jövődönk, s úgy vélem, nem frázist mondok, ha azt állítom, hogy a történelem szeme rajtunk függ!

*
* *

Egy szemernyit sem kevésbé fontos, mert hisz' épen úgy a jövő generáció sorsa függ tőle, — hitvallásos iskoláink jövőjé. Tatán mondanom is felesleges, hogy ezeknek a sorsa a lelkemhez van nőve. Mert meggyőződése, hogy ha tudást adhat is az anynyira forssirozott állami iskola, de vallásosságot, hitbuzgóságot és igazi keresztyéni erkölcsösséget csak a hitvallásos iskolák emlíből szivhat az ifjuság. Ennek jelentősége pedig szintén nem igényel bővebb fejtegetést! Ámde nem elég ennek a jelentőségét megállapítani ma, midőn jelentőségének tudntára épen annak fenyegetett, sőt veszélyeztetett voltából jöttünk rá!

Montecuccoli császári hadvezérről maradt fenn az a mondás, hogy a háboruhoz három dolog szükséges: pénz, pénz és pénz! S egy világháboru mindent elseprő fergetegének kellett felettünk végigszágulni, hogy ráiöjünk, hogy ez a hármass kellék nemcsak a háboruhoz szükséges.

Akik pár év előtt, tanácsbirói beiktatásom alkalmával kifejezésre juttatott felfogásom gondolatmenetét szives figyelmükre méltatták, emlékezhetnek, mily' hangsúlyozottan kiemeltem az áldozatkészség fokozottabb felköltésének, ébrentartásának szükségességét! Azóta nemcsak e pár évvel öregebbek, hanem számos sulyos és szomoru tapasztalattal gazdagabbak lettünk, mert azok az aggodalmak, amelyek a hitvallásos iskoláink fejlődése, sőt fennmaradása tekintetében akkor még csak előrevetették árnyékukat, azóta szomoru valóságokká váltak, s ma ott tartunk, hogy ha ősi alkotmányunkban, nemzetközi békeszerződésben és hazai törvényeinkben egyaránt biztosított, iskola-fenntartói jogunkat feladni nem akarjuk, illetve nem elégszünk

meg papir-jogositvánnyal, hanem e jognak életrehívását, a való életbe átültetését kívánjuk, a legmesszebbmenő áldozatot kell meghoznunk anyagi téren is. — Iskoláink fenntartása érdekében nemcsak az élet állit előnkbe nap nap mellett nagyobb és nagyobb igényeket, de az államhatalom is újabb és újabb követelményekkel lép fel az iskolafenntartó egyházakkal szemben, melyeket csak nagy áldozatokkal lehet kielégíteni.

De a legnagyobb áldozatok árán is ki kell elegíteni, mert mindjárt megsuhogtatják fejünk felett az iskola-bezárás vesszejét, amit a végsőkig el kell kerülnünk. Itt jutottam el annak megállapítására, hogy iskoláink fenntartása és hiveink áldozatkészsége annyira összenőtt fogalmak, hogy az előbbire az utóbbi nélkül gondolni sem lehet, s jelentőségere nézve oly horderejű, hogy annak sikeresebb megvalósítása érdekében, indittatva érzem magam a nt. es tek. Em. Közgyűléshez egy concrét indítványt benyújtani, mely felett való határozathozatal közgyűlésünk feladata leend.

Az idősebb Cato a római senátusban minden felszólalását e szavakkal végezte: „Ceterum censeo, Carthaginem esse delendam!“ Ne méltóztassanak tehát csodálkozni, ha én is minden kínálkozó alkalmat megragadok e gondolat propagálására, mert vallom, hogy nekünk, magyar reformátusoknak, hitvallásos iskoláink fennmaradása van olyan fontos, mint Rómának Carthagó ledöntése!

E hitem idő- és alkalomszerűvé teszi azt is, hogy a tanító-képviselő urak útján tanító-testvéreink összeségéhez is intézzek egy kérő szozatot. Mióta az egyházi közügy szolgálataban állok, mindig örömmel tapasztaltam az egyházmegye mindenkori vezetősége részéről azt az elismerést és megbecsülést, amelyet a tanítói kar nagyra értékelt munkája és a kötelességét hiven teljesítő tanító személye iránt mindenkor tanusított. De ha a multban volt értéke és becse a lelki-

ismeretes tanítói munkának, szásszorosan meghatványozódott az a mostani vészes időkből, midőn az iskolában a legzsengőbb gyermeknél nemcsak a kulturáért, hanem az anyanyelv elvitathatatlan, ősi jogáért is fel kell venni a küzdelmet. Kérem tehát igaz szeretettel tanító-testvéreimet, hogyha a múltban áthatotta Önöket a rendes kötelességérzet, amellyel embertársaik és hivatali felsőbbségük elismerését kiérdemelték. — e nehéz időkből fokozzák lelkiismeretességüket lelkesedésük tüzevel, mert hisz' a lelkesedés csodákat képes művelni! S bizony most valóban csodákra van szükség, hogy az élénk torlódó akadályok mellett érzésben és lélekben egyaránt magyar református férfiakat és nőket nevelhessenek.

A porosz-francia háború után azt mondotta Bismark: „Ezt a háborút a német iskolamesterek nyerték meg!” Emezt a védelmi háborút, melyet ősi anyanyelvünk és hitvallásunk érdekében most meg kell harcolnunk, szeretett tanító-testvéreim, Önöknek kell megnyerniök! És én mondom, hogy kitartással, lelkesedéssel, s főként faji és vallási öntudattól fűtött, fokozott kötelességteljesítéssel meg is fogják nyerni!

Nem biznám fajunk és nyelvünk ősserejében, a hitünknek minden mást elhomályosító, Krisztusi ragyogásában, ha ezt kimondani nem merném!

Az egyházi biráskodás terén a megértő méltányosság fogja lépéseimet vezérelni. Ez nem azt jelenti, hogy az egyházi functionáriusok részére a törvényben előírt követelményekből én bármit is engedni hajlandó volnék, hanem azt, hogy oly esetekben, midőn megállapítható rossz szándék nélkül valaki felületességből, könnyelműségből, talán első és egyetlen esetben beleütközik egyházi fegyelmi törvényeink rendelkezéseibe, én a büntetést csak oly mértékben tartom kiszabandónak, hogy a megsértett jogrendnek elégtétel szolgáltatás, nem pedig úgy, hogy a talán először vétkező egyén statáriális kivégzésével az a megjavulás utjától

elzárassék. Természetes viszont, hogy tudatos és megátalkodott cselekedetekkel szemben, melyek alkalmassáknak látszanak a minden intézmény szilárd bázisát képező rend és fegyelem megdöntésére, avagy csak meglazítására is, — a törvény teljes szigorát kívánom alkalmazni.

Ezek volnának azok a vezérelvek, amelyek most elfoglalt tisztségemben utamnak irányát megszabják. De fáradságos utam előre is eredménytelennek látszik, ha a nt. és tek. em. minden tényezője részéről megfelelő támogatásban nem részesülök. Én azért kérem legelsősorban elnöktársamnak, a nt. Esperes Urnak eddig élvezett, jóakaratóval párosult támogatását. Az ő kipróbált bölcsessége az egyházkormányzat terén, s az ő körültekintő ügybuzgósága, az egyházi élet minden más viszonylatában biztos támpont lesz részemre, ha annak eredményeimet tőlem meg nem vonja. De épen úgy kérek jó akaratu támogatást az em. tisztikarától, mint az em. mindeu egyes alkotó tagjától, melyet én mindenkor hálával fogok fogadni. — Viszont én is készséggel állok rendelkezésére mindenkinek, aki egyházi ügyben felvilágosítás, tanács, utbaigazítás végett hozzám fordul. Minden igazságos és méltányos kérelem, ha az egyházi közérdekbe nem ütközik, bennem megértő támaszra és pártfogóra talál!

Vegül még csak egyet!

Nem rendelkezném a tárgyilagosság és önkritika azon mértékével, melyet a gondnoki tisztség mindenkori viselőjétől joggal elvárhatni, ha figyelmen kívül hagynám netaláni tévedéseimet, aminek minden anyaszülte földi ember alá van vetve. A legtisztább akaratom, a legjobb szándékom mellett tévedhetek, hisz' gyarló, földi ember vagyok. Kérem azért egyházmegegyenk minden alkotó tagját, hogyha ily tévedést észlelnek akár kijelentéseimben, cselekedeteimben, — figyelmeztessenek arra baráti őszinteséggel és én azt ugyanolyan jó szívvvel, sőt hálával fogadom.

A jó Isten áldása legyen mostani és minden ezutáni egyházépítő munkánkon.

Az általános tetszésnyilvánítással fogadott székfoglaló e hangzása után Papp-zász Lajos v. tanácsbíró a történelmi felelősség terhe mellett, rájuk maradt örökség megtartásának és az utódokra épségben átadásának kötelezettségét hangsúlyozta s ennek betöltésében a világiak támogatását igéri az új gondnoknak; Szabó Zoltán tanácsbíró a lelkészek örömét és meglegedését tolmácsolta a szerencsés választás felett; Csóka Lajos egyesületi elnök pedig a tanítói kar nevében tisztelgett.

40b) szám. A gondnoki tisztség betöltésére beadott szavazatok felbontására kiküldött bizottság jelenti, hogy az értarcsai szavazat, alaki hiba miatt, érvénytelen volt, Érkeserü pedig nem küldött be szavazatot.

Közgyűlés az értarcsai lelkészt a hibás szavazat miatt megintí, az érkeserüi lelkészt pedig indokolatlan mulasztásáért 100 leu bírsággal sújtja és elkötelezi ezen összegnek az egyházmegyei pénztárba leendő haladéktalan befizetésére.

41. szám. Esperes jelenti, hogy dr. Várady Miklós gondnökká választása folytán egyházmegyei világi tanácsbírói tisztség megüresedett.

Közgyűlés elrendeli a tanácsbírói tisztség betöltését s a sza-

vazatok beküldésének határidejét december 31. ben állapítja meg.

42. szám. Lelkészi értekezlet előterjeszti azon határozatát, hogy az egyházmegyei gyámoldába testületileg belépett s a szűk keretek közt mozgó intézményt új életre kelti s az ellátmányosok nagyobb segélyezésére képessé teszi. A régi és új tagokra egyaránt kötelező tagsági díjat évi 1200 leuban szabta meg. Alapszabályait megalkotta és tisztikarát megválasztotta a következőképen: elnök Jakab József, ülnökök Kalas István, Szabó Zoltán, pénztáros Takács Zsigmond, jegyző Laczák Dezső.

Közgyűlés a lelkészek elhatározását örömmel veszi tudomásul.

43a) szám. Tárgyaltatott a tanító egyesület 1. sz. előterjesztése, egy önálló kerületi (Királyhágó melléki) tanítói nyugdíjintézet felállítása tárgyában.

Minthogy a tanító egyesület önálló nyugdíjintézet tervezetét a f. évi ápr. 23.-án tartott közgyűlésünk 10b) sz. a. elvben elfogadta s pártolólág terjesztette fel az egyházkerület elé, e hasonló értelmű előterjesztéssel szemben sem tesz mást, minthogy előbbi határozatát változatlanul fenn tartja.

43b) szám. Egyházmegyei tanító egyesület kéri, hogy a „Egyházi és Iskolai Szemle” minden iskola részére rendeltessék meg és a Szemle terjedelemben és tartalomban annyira kiépíttessék, hogy pótolja a nélkülözött Néptanítók

Laptát és a Ref. Tanítók Lapját és így kielégítse a tanitóság igényeit is.

Hogy a Szemle nivója emeltessek terjedelemben és tartalomban növekedjék, a tanítói egyesületnek ebben az óhajlásában Közgyűlésünk osztozik, ellenben mivel a Szemle egyszer már az egyházak terhére minden egyháznak jár, így a tanítóknak módjukban van, hogy abba — mint egyházi lapba — beletekintsenek s el is olvashassák, az iskolák részére a kötelező megrendelést nem írja elő, hanem csak javasolja a módosabb egyházak számára a több példánybani járátást.

43c) szám. A tanító egyesület a kerületi tanítók közös szerveként, egyházmegyénként 2-2 taggal, intéző bizottságot óhajt felállítani, melynek hivatása volna az iskolákat és a tanítói kart egyetemlegesen érintő ügyekben az egyöntetű eljárás irányítása.

Közgyűlésünk a tanitóság minden olyan törekvését, melylyel a maga érdekeinek védelmét és előbbre vitelét munkálja, jóindulatulag támogatja s biztosítja a tanítók szabad mozgalmát s szervezkedését, természetesen a fennálló egyháztörvényeink és szabályrendeleteink által megszabott korlátok között.

43d) Szám. Tanítóegyesület kéri, hogy utasítsanak az egyházak, hogy a tanítói gyűlésekre szóló fuvar- és napidíj megtagadásával ne akadályozzák meg a tanítók megjelenését, amennyiben pedig ez mégis előfordulna, úgy a tanítókra kiírandó bírság, mint az esedékes fuvar- és napidíj fizettségébe az ellenkező egyházzal a tanítói nyugdíj alap javára.

Közgyűlésünk utasítja az egyházakat, hogy a tanítóknak a gyűlésekre szóló fuvar- és napidíjat mindenkor szolgáltatassák ki, ellenesetben forduljon a sérelmet szenvedett tanító panaszával és jelentésével az esperes urhoz.

43e) szám. Tanítóegyesület kéri a napidíjak egyöntetű megállapítását.

Közgyűlésünk a mai viszonylatokhoz igazodott a 48.-III—1925. sz. határozat megváltoztatásával és hatályon kívül helyezésével, a napidíjakat 50 leiben állapítja meg.

44. szám. Tárgyaltatott a számvevőszék jelentése.

A jelentés tudomásul szolgál s ennek kapcsán valamennyi presbiteriumnak kötelességévé teszi egyházmegyei közgyűlésünk, hogy a számadási ivekre rávezetett számvevőszéki utasításokat figyelembe vegyék.

A kólyi egyház elköltött, de a f. évi költségvetésbe bevett alapjairól jelentés teendő.

Az egyházközségek kötelesek az alapokról összefűzött lapokon — c) füzetben — vezetni a számadásokat s azokat minden évben egy helyütt záradékolni.

Külön bevételi és kiadási napló s számadás vezetendő a terményekről, ideértve a terménybeli adózást is.

A termény, vagy pénzkölcsönök után 3 évnél tovább kamathátrányt türni nem lehet.

Az adófkönyvben feltüntetendő a behajthatatlan hátralékok leírása.

Általában az egyházak igyekezzenek az adózást a hiveik tényleges vagyonához arányitva megállapítani.

Közgyűlésünk jelen határozatával kimondja köri számvevő- és a köri dékáni állások egyesítését s így megválasztja számvevői dékánoknak a székelyhidi körbe Csokonay József szentjobbi, a margittai körbe Kovács Lajos tóti, a diószegi körbe Fias Kálmán diószegi s az érmihályfalvai körbe Laczák Dezső érado nyi lelkészeket.

Megállapítja a számvevői napidijakat 50 leuban úgy, hogy a számvevők igyekezzenek az egyháztól fuvart kérni.

45—52. szám. A presbiteriumok jelentik, hogy Debreczeni Veronika Hegyközszentimrén 1924. szept. 3.-án, Szentes Béla magyarkeén 1925. aug. 9.-én, Hőgye Sándor Biharvajdán 1925. aug. 23.-án, Mátyás István Tótiban 1925. szept. 25.-én, Kósa Károly Ottományban 1925. szept. 13.-án, Koós Elek Csokalyon 1925. szept. 10.-én, Polgári Vilma Székelyhidon 1925. szept. 22.-én, Kircsy Erzsébet Hegyközszentmiklóson 1925. szept. 14.-én tanítókul választottak és kéri a választások megerősítését.

Közgyűlés a szabályszerű választásokat tudomásul veszi s a megválasztott tanítókat állásukban megerősíti.

53. szám. Esperes felhívja az új tanítókat eskütételre.

Esküt tettek: Koós Elek, Kósa Károly, Szentes Béla, Polgári Vilma, Kircsy Erzsébet.

54. szám. Olvastatott dr. Várady Miklós gondnok következő indítványa:

Nagytiszteletű és tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Azok az egyre fokozódó, közismert nehézségek, amelyek egyelőre a hitvallásos iskoláink működése ellen támasztatnak, de amelyek a távolabbi vonatkozásukban egyházi életünket is megbénítással fenyegetik, kötelességünké teszik az előrelátás fokozottabb mérvével oly intézkedések megtételét, amelyek e nehézségek elhárítására alkalmasaknak látszanak. Ámde a legelső lépésünknel megakaszt bennünket a szegénység-

günk, mert hisz' köztudomásu, hogy anyagi eszközök hiányában semmire sem mehetünk!

Az anyagi eszközök előteremtése tehát elsőrendü feladatunk!

Ezt a célt szolgálja a Királyhágó-melléki Egyházkerület ama határozata, amely egyetemes egyházfenntartási alap létesítését mondotta ki. Ez alap önkéntes adakozásból lenne összegyűjtendő. Ámde tudjuk, hogy az önkéntes adakozás különben is csekély forrása mihamar eldugul, ha annak ápolása nem képezi állandó gondoskodásunk tárgyát. Így az egyházkerület üdvös határozata csak jámbor óhajtás marad, ha az egyházmegyék és azok az egyes egyházközségek annak praktikus végrehajtásáról nem gondoskodnak.

Mindnyájan tudjuk, látjuk, hogy hiveinknél az áldozatkészség lángja nem lobog oly fennen, amint azt jelenlegi körülményeink javallnák. Fel kell tehát szítanunk a lángot a felvilágosítás, a meggyőzés erejével, hogy minden református hittestvérünk lelkében meggyőződéssé érlelődjék az a gondolat, hogy hitvallásos iskoláink nemcsak a kulturának, nemcsak hitfelekezetünknek, hanem egyuttal anyanyelvünknek és végső eredményében fajiságunknak is védő várai, amelyért minden áldozatot meghozni elengedhetetlen kötelességünk.

A felvilágosításnak, meggyőzésnek céltudatosnak kell lenni, s nem ötletszerűnek. E következményeket egy állandó bizottság működése biztosíthatná legcélszerűbben, amely legalábbegy lelkészi és egy világi tagjával képviselve megjelenne az egyházak által esetenként megtartandó vallásos délutánokon, s ott egy népszerű előadás keretében igyekeznék a hiveket az áldozatkészség szükségéről meggyőzni, s annak gyakorlására buzdítani.

A fentebb vázolt cél elérése érdekében indítványozom, hogy

I.

válasszon az esperes és egyházmegyei gondnok mellé három évi időtartamra még 3 lelkesi és 3 világi tagból álló propaganda-bizottságot, amely bizottságnak feladata leendő minden kínálkozó alkalommal, különösen az egyes egyházközségek meghívására a hívek előtt az egyetemes egyházfenntartási alap célját, rendeltetését, fontosságát és égető szükségességét megösmertetni és őket e célra áldozathozatalra buzdítani.

II.

Mondja ki, hogy minden egyház minden év első vasárnapján begyűlt perselypénzt az egyetemes egyházfenntartási alap javára adományozza s e határozat végrehajtásának ellenőrzését a cánonszerű egyházlátogató bizottság feladatává teszi.

III.

Ezt az indítványt és a reá hozott határozatot a Királyhágó-melléki egyházkerület társ-egyházmegyéinek hasonló határozathozatal céljából küldje be.

Egyházmegyénk közgyűlése készséggel teszi magáévá gondnoka indítványát s ennek megfelelően megalakítja 3 évi időtartamra a propaganda-bizottságot megválasztván, annak tagjaiul az Esperes Ur és Gondnok ur mellé a székelyhidi körbe Szabó Zoltán székelyhidi, a dió-

szegi körbe Egei István félegyházi, az érmihályfalvai körbe Orosz Lajos érkeserüi s a margittai körbe Kalmár István bályoki lelkészeket.

A bizottság feladatának kitüzi, hogy minden lehető módon agitáló, szervező tevékenységet fejtsen ki az egyetemes egyházfenntartási alap érdekében, különösen azáltal, hogy az egyházközségekben ismertessék ezen alap rendeltetését és fontosságát, s buzdítsák a hiveket ez irányban áldozatkészségre.

Egyházmegyénk kötelezi minden egyházközségét, hogy minden év első vasárnapjának a perselypénzét ezen alapnak adományként eljuttassa.

E határozat végrehajtásának ellenőrzését a canon bizottságok feladatává teszi.

Az indítványt és jelen határozatot megküldeni rendeli a királyhágó-melléki egyházkerület társ-egyházmegyéinek hasonló határozat hozatal végett.

55. szám. 1. Egyházmegyei közgyűlésünk kötelezi a hatósága alá tartozó lelkészeket, tanítókat és presbyteriumokat, hogy a vasárnapi iskolai munka érdekében mindent tegyenek meg, szem előtt tartván az egyházke-

rületi belmissiói bizottság által készítendő utasítást.

2. Ugyancsak őket kötelezi arra is, hogy az iskolából és vasárnapi iskolából kikerült, mindkét nembeli ifjúságot tömörítsék biblia-körökbe, így gondoskodván továbbra is az ifjúság vallásos neveléséről.

3. Elrendeli közgyűlésünk, hogy minden egyházközségben szerveztessék egyházi énekkar vallásos énekek tanulására és előadására. Rendeztessenek vallásos estélyek az énekkar és vasárnapi iskolás gyermekek szereplésével. Kötelezi a lelkészeket, hogy szomszédságban kölcsönösen látogassák egymást, az igehirdetés szolgálatában

4. Kötelezi a lelkipásztorokat a hivek rendszeres látogatására, különösen születés, esküvő, betegség, haláleset, vagy más csapás alkalmával, amikor a hivek Isten igéjének befogadására hajlamosak.

Kötelesek a lelkipásztorok belmissiói munkásságukról naplót vezetni.

6. Minden egyházközség alakítson szegényügyi bizottságot s ezután a szegények és betegek állandó segélyezéséről gondoskodják.

7. A lelkészek keressenek alkalmas vallásos lelkü hiveket,

akik a propagáló iratokat terjesszék. Ezen célra és a szegény- és betegsegélyezésre a költségvetésben megfelelő összeg veendő fel, melynek fedezésére a gyűjtésből és vallásos estélyek jövedelméből betolyó összegek is szolgálnak.

8. A tanítványok lelki gondozása az illetékes lelkészek által újból és intenzíven megkezdendő.

A missiói bizottság a legközelebbi egyházmegyei gyűjtésig írja össze a missziókban élő hivatottakat és készítsen javaslatot azoknak gondozására nézve.

9. Egyházmegyénk lelkes értekezletét felkéri, hogy a confirmatiói előkészítés reformját (kiterjeszkedve a confirmálás idejének és az előkészítés tartamára) dolgozza ki javaslat alakjában, hogy az az egyházkerülethez felterjeszhető legyen. Egyházmegyénk megalakítja belmissiói bizottságát, belmissiói feladatok egyöntetű állandó és rendszeres végzése végett: A margittai körből Debreczeni László érábrányi, az érmihályfalvai körből Orosz Lajos érkeserüi, a székelyhidi körből Varga Béla köbölkúti s a diószegi körből Fias Kálmán diószegi lelkészeket választván meg a bizottság tagjaivá.

A bizottság gondoskodik a

kerületi határozatok végrehajtásáról, a lelkészeketől jelentést kér a belmissziói munkát illetőleg s azt az egyházmegyei közgyűlésen tárgyalatja.

Az előadó és a bizottság tagjai végzik az utazó belmissziói lelkész teendőit s szükség esetén a gyülekezetekben megjelennek.

56. szám. Tárgyalatott a Tarnóczy Lajos esperes átirata a nagyváradai tanítóképző és internátus igazgató tanács ülésének vonatkozó jegyzőkönyveivel, az intézményt terhelő bekebelezett és függő adósságok dolgában.

Közgyűlésünk bár átérzi, hogy e nehéz időkben az intézmény fentartásában résztvenni kötelessége, tekintettel arra, hogy a megfelelő anyagi eszközök híján az adósságokból reá eső részt elvállalni, illetve megfizetni nem képes a kényszerűségtől hajtva, sajnálattal mond le fentartói jogáról.

57. szám. Az 1011—1925. szám alatt közölt miniszteri leirát értelmében egyházmegyénk lelkészeit kötelezzük, hogy az állami ünnepek alkalmával a hivatalos isteni tiszteletet megtartsák.

58. szám. Em. közgyűlésünk megerősíti az érköbölkúti egyház presbiteriumának 1925. aug. 30.-án hozott 5. számú határozatát, mellyel a tandíj fizetést eltörli és tandíjváltáság címén a tanítóknak 12—12 köből rozsot fizet.

Jóváhagyja azon határozatot is, mely szerint személyadó 30 l. vagyonadó 0·8 del. rozs.

Özvegy nők 20 l. személyadót s a vagyonadó $\frac{3}{4}$ részét fizetik.

A vagyoni adó minden lei állami adó után 0·6 del. rozs.

Kedvezmény nincs. Az erdő holdanként 20 lei s a ház 30 lei állami adóval számítandó.

59. szám. Közgyűlésünk megalégedéssel veszi tudomásul, hogy a margittai presbiterium folyó évi június 7-én kelt III. számú határozatával a 42 év óta odaadással működő Bod Lajos tanítónak a folyó évre teljes járandóságot biztosít az iskola fűtésére járó 8 m tűzifa kivételével s a jövő évtől kezdve nyugdíj címén biztosítja a működő tanítók készpénz fizetésének 75 százalékát addig, amíg a tervezett tanítói nyugdíjintézetbe Bod Lajos felvétetik.

Egyházmegyei közgyűlésünka maga részéről is boldogságot kíván a jól megérdemelt nyugalomban, derék öreg tanítójának.

Közgyűlésünk tudomásul veszi ugyan, hogy a margittai egyház a növendékek csökkenése folytán a megüresedett tanítói állást nem tölti be, de mihelyt a növendékek száma, vagy egyéb körülmények azt szükségossé teszi, automatico kötelességévé válik ezen tanítói állás betöltése is.

60. szám. Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy a szentjobbi egyházközség iskolájának és tanítói lakásának fedezete a községre súlyos csapásként lesújtó vihar és jégeső erősen megrongálta s a javítás elodázása csak nagyobb kárral jár, jóváhagyólag tudomásul veszi az egyháztanácsnak 1925. szeptember 20.-án kelt I. számú határozatát, mely szerint a javításra szükséges, legfeljebb 15 000 leunyi költséget az egyházközség kölcsön veszi azon 40.000 leu lelkészi javadalom alapból, mely a csanárosi s lelkészi javadalmat képező föld eladásából származott. A kölcsön vett összeget és annak kamatát 1926. év őszén köteles az alap javára az egyházközség visszafizetni. Adig is azonban ilyen értelemben kötelezvény állítandó ki a kölcsönvétel tényéről.

61. szám. Az egyes tárgyakra vonatkozó előadói javaslatok változatlanul elfogadtatván közgyűlés ezen 35—60. számok alatt felvett jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelenti ki.

A 38—43., 45—53., 61. számokat Kalmár István I. főjegyző, a 44., 54—60. számokat dr. Gulácsy Sándor v. főjegyző jegyezte.

BIRÓSÁGI ÜGYEK:

1. szám. Az érmelléki ref. e. m. rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság Molnár József értarcsai lelkész panaszosnak az értarcsai ref. egyház elleni közigazgatási bírósági ügyében, alulírt helyen és időben megtartott tárgyalás után a következőképen

ítélt:

A bíróság panaszos Molnár József ref. lelkész kérelmének helyt ad, az értarcsai egyház presbiteriumának 1924. április 4.-ik napján tartott gyűlésében VIII. sz. alatt hozott határozatát megváltoztatja és panaszos kérelméhez képest az értarcsai ref. egyházat kötelezi, hogy Molnár József lelkésznek az 1924. évi, természetbeni fizetése fejében, az egyház 40 itcés vékájával kimért 35 (harmincöt) köből rozsot és 2 (kettő) öl tüzifát 15 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe alatt szolgáltatassa ki.

A bíróság ezt az ítéletet az E. T. V. t.-c. 129. §-a alapján egész terjedelmében, felebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak mondja ki.

Indokok:

A bíróság az iratoknál hiteles másolatban elfekvő díj levélből meggyőződést szerzett arról, hogy az értarcsai lelkész törvényszerű járandóságához tartozik a díjlevél 2 pontja szerint: gabona fizetés az egyház 40 itcés vékájával, jól megszelelve, 35 (harmincöt) köből és a díjlevél 5 pontja szerint tüzifa 2 (kettő) öl. Ezt a törvényszerű járandóságot tehát az egyház a megválasztott rendes lelkésznek eltérő megállá-

podás hiányában feltétlenül kiszolgáltatni köteles.

A II. a. csatolt 1923. évi márc. 1.-én I. sz. a. hozott presbiteri gyűlési jegyzőkönyv szerint lelkész és egyház az 1923. évre nézve a díjlevéltől eltérően egyeztek meg oly módon, hogy a lelkésznek terményfizetésül évi 20 köből rozstot állapítottak meg, azonban részint, mivel a megállapodás kifejezetten a 1923-ik évre szól, részint mivel a panaszlott egyház attól a lelkész hajlandósága dacára a felebbezéssel megtámadott presbiteri határozatával eltért, lelkésznek kétségtelen joga van a törvényes díjlevélben biztosított járandóságának követelésére.

Lelkész a sérelmes határozat ellen benyújtott felebbezésében a díjlevél szerinti 35 köből rozstot követeli és 3 öl tűzifát, azonban minthogy a díjlevélben csupán 1 öl tűzifajárandóság van részére biztosítva, ezt meghaladó kérelmét a bíróság figyelembe nem vehette.

Mindezeknél fogva a panaszlott egyházat a rendelkező részben meghatározott mérvben elmarasztalónak találta.

Az ítéletnek — felebbezésre tekintet nélkül — leendő végrehajthatósága az V. t.-c. 129. §-ában leli indokolását. Az ítélet tárgyát képező marasztalási összeg lelkésznek nem a folyó, hanem az 1924. évre szóló járandóságát képezi. Oly fizetés tehát, amely régen lejárt, amelyért panaszos régen megszolgált. Tekintettel arra, hogy egyházi bírászkodásunk különben is nehézkes, de kerületünk kiépitetlensége miatt az ítélet ellen netalán beadandó felebbezés elbírálása legalább még egy évet is igénybe vehetne, a bíróság feltétlenül veszélyeztetve látja az egyház érdekeit abban a tényben, ha az egyházi tisztviselők, minden kétségen felül álló illetményeiket oly késedelmesen és hosszas huza-vona után

kapják meg, mert ily eljárás munkakedvünk és egyházunk érdekei iránt ügybuzgóságunk lobasztására alkalmas.

Kelt Székelyhidon, 1925. április 22. napján.

Végh József s. k.   *Kalmár István s. k.*   *Pappszász Lajos s. k.*
egyházi elnök.   jegyzőkönyvvezető.   vilégi elnök.

2. szám. Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Bacza Illés értarcsai tanítónak az értarcsai ref. egyház panaszlott elleni közigazgatási bírósági ügyben alulírt napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképen

í t é l t.

A bíróság Bacza Illés panaszos kérelmének helyt ad, az értarcsai ref. egyház presbitériumának 1924. évi április 4-ik napján tartott ülésében VIII. sz. a. hozott határozatát megváltoztatja és ehez képest az értarcsai egyház panaszlottat kötelezi, hogy Bacza Illés tanító részére az 1924. évi természetbeni terményjárandósága fejében 18 (tizennyolc) köből rozst. valamint 2 (kettő) öltézifát 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhével szolgáltatasson ki.

A bíróság ezt az ítéletet az E. T. V. t. c. 129 §-a alapján egész terjedelmében felebbezésre való tekintet nélkül végrehajthatónak mondja ki.

Indoklás.

Panaszos Bacza Illés tanítót a becsatolt és panaszlott egyház által kétségbe nem vont díjlevél szerint megilleti 18 köből rozst, az egyház

vékájával, jól feltisztítva, továbbá két ül tűzifa beszállítva, amely járandóságot az egyház belhivatalnokának eltérő megállapodás hiányában kiszolgáltatni köteles. A bíróság megállapítja, hogy a díjlevéltől eltérő megállapodás a felek között létre nem jött, mert midőn panaszos az egyházmegyei kiküldöttek által évi 15 köből rozsban megállapítani javasolt természetbeni járandóság iránti igényét a presbiteriumnak előterjesztette, a presbiterium ezt nem fogadta el, hanem azt önkényüleg eltérő és panaszos díjlevélileg biztosított javadalmát lényegesen megcsónkító mérvben állapította meg. Megállapítja a bíróság továbbá, hogy a presbiteriumnak panaszos javadalmát egyoldalulag leszállítani jogában nem állott, mert a díjlevél az egyház és egyházi tisztviselő között egy kétoldalú szerződés jellegével bír, amely csak mindkét szerződő fél egyező akaratával és az egyházi hivatalnok részére ezenkívül felsőbb egyházi hatóságának jóváhagyásával változtatható meg. Minthogy pedig panaszos a panaszlott egyház presbitériumának sérelmes határozata után a tárgyalás folyamán kinyilvánította akarata és felebbezési kérelme szerint a díjlevélben biztosított 18 köből rozs és 2 öl tűzifa járandóságához ragaszkodott, a bíróság ezt megítélendőnek és panaszlott egyházat a rendelkező rész értelmében marasztalándónak találta.

Az ítélet végrehajthatósága az E. T. V. t. c. 129 §-ában leli indoklását. A bíróság a tárgyalás adataiból megállapította, hogy panaszos az 1924 évi járandóságából az egyház részéről mit sem kapott s így a panaszos részére megítélt illetmény régen lejárt és az általa régen megszolgált fizetés jellegével bír és ennél fogva úgy ítéli, hogy az egyház nyilván veszélyezteti oly eljárással, amely panaszlott egyház részéről beadható felebbezés

folytán lehetővé teszi, hogy az egyház belhivatalnokai megszolgált fizetésüket ily hosszas huzavona és felette hosszas törvénykezési eljárás után kimondhatatlan késedelmezéssel kapják meg; mivel ez felette alkalmas volna az egyházi tisztviselő ambíciójának és munkakedvének lohasztására.

Kelt Székelyhidon, 1925. évi április hó 22. napján

Végh József s. k.   *Kalmár István s. k.*   *Pappszász Lajos s. k.*
esperes, elnök.   jegyzőkönyvvezető,   világi elnök.

3. szám. Az érmelléki református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Szabó Lajos éradonyi tanító panaszosnak az éradonyi egyház panaszlott elleni közigazgatási bírósági ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után következőképen

í t é l t :

A bíróság Szabó Lajos éradonyi tanító panaszos kérelmének helyt ad; az éradonyi egyháztanácsnak 1925. évi március hó 8-án tartott ülésében 5 sz. a. hozott határozatát megváltoztatja, az éradonyi egyház panaszlottat kötelezi, hogy Szabó Lajos tanító részére díjlevél szerinti illetménye fejében az 1925 naptári évre 36 (harminchat) hektoliter rozsot ezen természetbeni jarandóság esedékességének időpontjában, vagyis 1925. október hó 1 napjáig végrehajtás terhe mellett adjon ki, s ehez képest utasítja az éradonyi egyház presbiteriumát, hogy ezen megítélt törvényszerű illetmény kivetése és behajtása iránt a szükséges intézkedéseket kellő időben tegye meg.

Indokok:

Az egyháztanács panaszos rozsilletményének kivetését és behajtását fenti keletü és számu határozatában azon indokból tagadta meg, mert panaszos a f. évben 24 hold kényszerbérleti földet élvez. A bíróság panaszos előadásából, valamint az éradonyi lelkésznek 3 sz. a. becsatolt hivatalos bizonyítványából tényként állapítja meg ugyan, hogy panaszos tanító a díjlevelében kilátásba helyezett 8 hold föld helyett ez évben valóban 24 holdat élvez, ez azonban az egyház fizetési kötelezettségére nézve semmi féle befolyással nincs. mert a 16 hold többletet nem az egyháztól és nem az egyházi járandóságába való beszámítás mellett élvezzi, hanem a község előjáróságának jóvoltából, amely az állami tanító részére kiosztott, ezidőszerint még igénybe nem vett 16 hold földet ideiglenesen bocsátotta panaszos használatába. Minthogy panaszost a 36 Hl. rozs kétségbe nem vont díjlevele alapján az 1925 évre is megilleti s ezt a panaszlott egyház belhivatalnokának bármely — máshonnan származó — jövedelme mellett is kiszolgáltatni tartozik, panaszos kérelmének helyt adni és panaszlottat ezen rozsjárandóság természetbeni kiszolgáltatására kötelezni kellett.

A kiszolgáltatás időpontja tekintetében a bíróság az általános szokást vette irányadóul, a mely szerint a terményjárandóság rendesen az aratás utáni időpontban válik esedékessé, azért tartotta szükségesnek a panaszlott egyháztanácsot egyelőre ezen járandóság kivetése és behajtására utasítani, a tényleges kiszolgáltatásra pedig csak azon időpontban, amikor a behajtás rendes gondossággal történhetett.

Kelt Székelyhidon, 1925. évi április hó 22 napján.

Végh József s. k. Kalmár István s. k. Pappszász Lajos s. k.
esperes, elnök jegyzőkönyvvezető. világi elnök.

4. szám. Az ermelléki református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Erdey Gábor piskolti ref. tanító panaszosnak a piskolti ref. egyház panaszlott elleni közigazgatási bírósági ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

í t é l t :

A bíróság Erdei Gábor panaszos kérelmének helyt ad, ehhez képest a piskolti egyház panaszlottat kötelezi, hogy Erdélyi Gábor tanító részére az 1923. évről hátralékos termény fizetése kiegyenlítésére 2 (kettő) Hl. rozst és 1924. évről hátralékos termény fizetése kiegyenlítésére 2 (kettő) Hl., összesen tehát 4 (négy) Hl. rozst 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhével szolgáltatasson ki.

Indokok:

Felek között vita tárgyát azon körülmény képezi, hogy a panaszlott által kiszolgáltatandó 25 köböl rozs illetmény az egyház 32 literes vékájával mérve, avagy más 30 literes ürtartalmu vékával mérve, szolgáltatandó-e ki? A bíróság úgy itéli, hogy panaszos rozsilletménye az egyház 32 literes vékájával mérve 32 hl. mennyiségben szolgáltatandó ki. Nevezetesen az iratoknál elfekvő egyházkerületi jóváhagyással is ellátott, tehát kétségtelen hitelességü díjlevél 3 pontja

szerint a piskolti egyházi tanító és orgonista kántori javadalom áll a többek között: 44 Hl. és 80 liter (zárjelbe téve 35 köböl) rozsból. A 35 köböl rozs tehát 44 Hl 80 literrel egyenlő, ami csak úgy lehetséges, ha egy köböl 128 liternek, egy vékát tehát 32 liternek vesszünk. Panaszos tanító az egyházzal 1922. évi október hó 15-én az iratok között lévő egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyv bizonyosága szerint ideiglenesen olyképpen egyezett meg, hogy a díjlevélben biztosított 35 köböl rozs helyett 25 köböl (litérszám megjelölése nélkül) részére természetben szolgáltatassék ki. Minthogy pedig a díjlevélben biztosított terményjárandóság 32 literes vékával mérve illette meg panaszost, külön kikötés nélkül ezen új megállapodás alapján járó illetményét is ugyanazon mértékkel mérve köteles az egyház kiszolgáltatni. Ezt a felfogást támogatja azaz elismert tény is, hogy az egyház más belhivatalnokának, nevezetesen a lelkésznek a terményjárandóságát az egyház az általa használatos 32 literes vékával szokta kimérni.

Mindezek alapján a bíróság úgy találta, hogy panaszos tanítónak 25 köböl, rozsilletménye 32 Hl, mennyiségnek felel meg s minthogy 30 l.-es vékával mérve panaszos egy évre 25 köböl fejében csupán 30 Hl.-t kapott meg, panaszolt egyházat az 1923—24 évről elmaradt 2—2 Hl., összesen 4 Hl. rozs kiszolgáltatására kötelezni kellett.

Kelt Székelyhidon, 1925. évi április hó 22. napján.

Végh József s. k.   *Kalmár István s. k.*   *Pappszász Lajos s. k.*
esperes, elnök.   jegyzőkönyvvezető.   világi elnök.

5. szám. Az érmelléki ref. egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság Zádori

Lajos székelyhidi volt gondnok fegyelmi ügyében Székelyhidon 1925. évi április hó 22 napján a következőképen

ítélt:

Fegyelmi bíróság Zádori Lajos panaszlottat az V. t. c. 34 §. 1 pontjában meghatározott fegyelmi vétségben, melyet azáltal követett el, hogy a hivektől baszedendő termények megmérésére használt mértékek hitelesítését kötelességellenesen elmulasztotta s ez által az adózó hiveket, akiktől ezen mértékkel szedette be a járandóságot, megkárosította, anélkül, hogy ezáltal magának jogtalan hasznot szerzett volna, vétkesnek mondja ki és a 35 §. b) pontja alapján feddésre itéli. Egyben kötelezi, hogy a vizsgálat felmerült költséget: 250 leit, az egyházmegye pénztárába 15 napon belül végrehajtás terhe alatt fizessen be.

Indokok:

A fegyelmi bíróság által ez ügyben elrendelt s Jakab József tanácsbíró által eszközölt vizsgálat alkalmával kétséget kizárólag megállapítást nyert, hogy Zádori Lajos, volt székelyhidi gondnok által az egyház részére készített mértékek a hiteles, illetve a törvényes mértékeknél nagyobbaknak találtattak és pedig: az 5 literes 6 és fél literesnek; a 10 literes 12 literesnek; s a 15 literes 17 literesnek s miután a hivek nagy részétől ezen mértékekkel szedette be a buzajárandóságot; a hiveket megkárosította. Ezért kellett vele szemben az E. T. V. t. c. 35 §-a b) pontja értelmében feddésre itélni s 250 lei költségben elmarasztalni.

Végh József s. k.   *Csokonai József s. k.*   *Farkas Gábor s. k.*
egyházi elnök.   jegyzőkönyvvezető.   világi elnök.

K. m. f.

6. szám. Az érmelléki ref. egyházmegye rendes bírósága, mint fegyelmi bíróság Debreceni László érábrányi lelkész panaszára Hégető Lajos érábrányi presbiter elleni fegyelmi ügyben Székelyhídon 1925. évi április hó 22-én a következő

végzést hozta :

A fegyelmi bíróság Hégető Lajos érábrányi lakos — presbiter — fegyelmi ügyében elrendeli a vizsgálat megtartását annak bizonyítására, hogy panaszlott használta-e a lelkész ellen ezt a sértő kifejezést, hogy „a lelkész félrevezeti a népet tanításában“, illetve, hogy az 1925. január 3-án tartott gyűlés színe előtt a kijelentés valóságát elismerte s hogy az ugyanazon időben felvett jegyzőkönyvet Tóth Ferencz és Kovács Antal presbiterek panaszos kijelentése szerint úgy irták alá, hogy annak tartalmát nem is ismerték. Vizsgálóbiztosnak a fegyelmi bíróság kiküldi Kalmár István bályoki lelkész, egyházmegyei főjegyzőt.

K. m. f.

Végh József s. k., *Csokonai József s. k.*, *Farkas József s. k.*
egyházi elnök. jegyzőkönyvvezető. világi elnök.

7. Szám. Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság Kántor Péter margittai tanító panaszosnak a margittai presbiterium elleni ügyében Székelyhídon 1925. évi november hó 4 napján egyhangulag hozta a következő

határozatát :

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság Kántor Péter panaszának helyt ad, s az iskola udva-

rán a kuglizó felállítását Kántor Péter tanító beleegyezése nélkül nem engedélyezi.

Indokok :

A tanítói lakóház s az ahoz tartozó udvart a tanító javadalom gyanánt kapta s így a javadalom kizárólagos használata őt megilleti s békés birtoklásában senki meg nem akadályozhatja.

Végh József s. k.   *Farkas Lóránd s. k.*   *Dr. Váradi Miklós s. k.*
egyházi elnök.   jegyzőkönyvvezető.   világi elnök.

8. szám. Az érmelléki református egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság Beke Kiss Lajos érkeserüi egyháztag adó-felebezési ügyében Székelyhidon. 1925 évi november 4 napján a következőképen

ítélt:

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság Beke Kiss Lajos felebezését elutasítja s az egyház 1925 évi adókiivetését helybenhagyja.

Indokok :

Az érkeserüi egyháztanács helyesen vetette ki egyházi adóját.

Végh József s. k.   *Farkas Lóránd s. k.*   *Dr. Várady Miklós s. k.*
egyházi elnök   jegyzőkönyvvezető.   világi elnök.

9. szám. Az érmelléki ref. egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Beke Máté érkeserüi egyháztág adófelebbezési ügyében Székelyhidon 1925 évi november 4 napján a következőképen

í t é l t :

Az egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Beke Máté felebbezésének helyt ad, s 1925 évi adóját 795 leiről 595 leire leszállítja.

Indokok :

595 leibe kellett megállapítani adóját, mert ha 428 leit veszünk adóalapul, akkor az érkeserüi református egyház adókivetési kulcsának helyes alkalmazásásából 595 lei a végösszeg és nem 795 lei.

A felek az ítéletben megnyugodtak.

Végh József s. k.   *Farkas Lóránd s. k.*   *Dr. Várady Miklós s. k.*
egyházi elnök.   jegyzőkönyvvezető.   világi elnök.

10. szám. Az érmelléki ref. egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság, Réti Lajosné kólyi egyháztág adófelebbezési ügyében Székelyhidon, 1925. évi november hó 4 napján egyhangulag hozta a következő

v é g z é s t :

Az egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Réti Lajosné felebbezésének helyt ad s utasítja a kólyi egyháztanácsot, hogy az 1925. évi adóját 57 lei alap után vesse ki.

Az elnök konstatálja, hogy a végzés kihirde-

tésénél az érdekelt felek közül következők voltak jelen: Réti Lajosné helyett dr. Gulácsy Sándor, az egyház képviselőjében pedig Koós tanító.

A felek a végzésben megnyugodtak.

Végh József s. k.   *Farkas Lóránd s. k.*   *Dr. Várady Miklós s. k.*
egyházi elnök.   jegyzőkönyvvezető.   világi elnök.

11. szám. Az érmelléki ref. egyházmegye rendes bírósága, mint közigazgatási bíróság, Erdei Ormós József kőlyi egyháztág adófelebbezési ügyében Székelyhidon, 1925. évi november hó 4-én a következőképen

í t é l t :

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság Erdei Ormós József felebbezését elutasítja s a presbiterium adókivetését helyben hagyja.

Indokok :

Miután a presbiterium 1925. évi adókivetéseinek alapja a régi adóalap volt, kivételt panaszló sem képezhet s így a bíróság a felebbezést elutasítja, s a presbiterium adókivetését helyben hagyja.

Végh József s. k.   *Farkas Lóránd s. k.*   *Dr. Várady Miklós s. k.*
egyházi elnök.   jegyzőkönyvvezető.   világi elnök.

TÁRGYMUTATÓ

az 1925. évi jegyzőkönyvhöz ; a számok a jegyzőkönyvi számokat jelzik.

Allami ünnepek megtartása — — — — —	57
Asszonyvására iskola-átadási ügye — — — — —	20
Babós János dr. egyh.-m.-i gondnok lemondása	3
Balázs Kálmán és neje alapítványa — — — — —	31 b)
Bályok adás és vételi ügye — — — — —	22 a)
Belmissió gyakorlása és bizottság alakítása — — — — —	55
Berettyószéplak eladási ügye — — — — —	22 b)
Bod Lajos tanító nyugdíjazása — — — — —	59
Csokaly jelentése a lelkészlak építéséről — — — — —	32
Csokonai József köri számvevő dékánna választása	44
Debreceni László belmissió biz. taggá választása	55
Diószeg új adókulcsa — — — — —	24
Diószeg tanítói tiszteket rendezi — — — — —	26
Egei István propaganda biz. taggá választása — — — — —	54
Egyházi értékek biztosítása — — — — —	9 l)
Egyházi és isk. szemle ajánlása — — — — —	43 b)
Egyházmegyei I. gyámintézet számadása — — — — —	8
Egyházmegyei I. gyámintézet ujjaszervezése	9 a) b), 42
Egyházmegyei gyűlés megnyitása — — — — —	1, 35, 36
Egyházmegyei gyűlésről távolmaradók kérdőre- vonása, bírósága — — — — —	2, 37
Egyházmegyei közigazgatási járulék megállapítása	9 a)
Érbogyoszló új adókulcsa — — — — —	28
Érkeserű szavazatot nem küld — — — — —	40 b)

Érköbölkut adó-ügye — — — — —	58
Értarcsa hibás szavazata — — — — —	40 b)
Esküt tett tanítók: Kircsi Erzsébet, Koós Elek, Kósa Károly, Lengyel Eszter, Mátyási István, Polgári Vilma, Szentes Béla, Thamó Anna, Tóth Miklós — — — — —	17, 53
Esperes jelentése 1924 évről — — — — —	5
Esepres jelentése 1925 évről — — — — —	38
Esperes időszaki jelentései — — — — —	4, 30
Farkas Loránd egyházmegyei v. aljegyző beiktatása	11
Fias Kálmán körü számvevő-dékáná választása	44
Fias Kálmán belmisszió biz. taggá választása —	55
Házi pénztár számadása — — — — —	7
Hegyközszentmiklós iskola-átadási ügye 18 —	18
Hitelesítések — — — — —	34, 61
Jegyzőkönyvek kinyomatása — — — — —	33
„Jó Pásztor“ c. lap ajánlása — — — — —	29
Kalmár István propaganda biz. taggá választása	54
Kiskereki iskola-átadási ügye — — — — —	19
Kocsis József tanító képviselő beiktatása — —	11
Kovács Lajos körü számvevő dékáná választása	44
Körü számvevő és dékáni állások egyesítése —	44
Laczák Dezső körü számvevő dékáná választása	44
Magyarkéc rendkívüli adója — — — — —	27
Nagyváradi leánynevelő intézet számadása — —	30
Nagyváradi leánynevelő intézet fenntartói jogá- ról lemondás — — — — —	56
Orosz Lajos propaganpa biz. tag választása —	54
Orosz Lajos belmisszió biz. tag választása —	55
Stóla ügyben felterjesztés — — — — —	9 d)
Szabó Zoltán propaganda blz. taggá választása	54
Szakács András alapítványa — — — — —	31 a)
Számvevőszék jelentése — — — — —	6, 44
Számvevőszék átszervezése — — — — —	9 c)
Szentjobb eladási ügye — — — — —	22 b)
Szentjobb kölcsönvétele — — — — —	60
Tanítói egyes. tags. díjak beszédése — — —	10 a)

Tanítói intéző bizottság — — — — —	43	c)
Tanítói gyűlésekről elmaradók birságotlása — —	10	c)
Tanítói ker. nyugdíjintézet ügye --- — —	10 b)	43 a)
Tanítói napi díjak — — — — —	43	c), d)
Tanítói választások megerősítése : Cibere Irén helyettes 16, Csiszár Margit, Debreczeni Veronika 45, Hőgye Sándor 47. Kircsi Erzsébet 52, Kiss Erzsébet 15, Koós Elek 50, Kósa Károly 49, Mátyási István 12, 48, Polgári Vilma 51, Szentés Béla 46, Thamó Anna 13 — — —		
Thamássy Géza kérelmének elutasítása — —	21	
Tóti rendkívüli adókiwetése — — — — —	25	
Váradí Miklós dr. gondnok beiktatása — — —	40	
Váradí Miklós dr. gondnok indítványa ker. egyh. fenti alap ügyében — — — — —	54	
Varga Béla belmisszió biz. taggá választása —	55	
Világi tanácsbíróra szavazás elrendelése — —	41	

BIRÓSÁGI ÜGYEK :

1. Molnár József értarcsai lelkész közíg. ügye.
2. Barcza Illés értarcsai tanító közíg. ügye.
3. Szabó Lajos éradonyi tanító közíg. ügye.
4. Erdei Gábor piskolti tanító közíg. ügye.
5. Zadori Lajos székelyhídi volt gondnok fegyelmi ügye.
6. Hégető Lajos érábrányi presbíter fegyelmi ügye.
7. Kántor Péter margittai tanító közíg. ügye.
8. Beke Kiss Lajos keserői egzháztag közígazgatási ügye.
9. Beke Maté érkeserői egyházttag közíg. ügye.
10. Réti Lajosné kólyi egyházttag közíg. ügye.
11. Erdei Ormós József kólyi egyházttag közígazgatási ügye.

E jegyzőkönyvet kiadta :

Bályok, 1925, december 1.

Kalmár István,
egyházmegeyi 1. főjegyző.

AZ
ÉRMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1918—1924. ÉVEKBEN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE

ÁLTALÁNOS ÉRVÉNYŰ
S SZEMÉLYI VONATKOZÁSÚ SZÁMAI.

1918.

9. szám. Az egyházmegye „Reformáció 500 éves alapítványá“-ról szóló alapítólevele két példányban kiállítatik, melynek egyik példánya az egyházmegye levéltárába, a másik a tiszántuli egyházkerület levéltárába helyeztetik. A 2402 K 50 f összegű alapítvány (melyből 2500 koronás hadikölcsön jegyeztetett) a reformáció 400 éves ünnepélye alkalmával létesített s célja, hogy 100 év múlva a jövedelem 90 százalékából az egyházmegye lelkészei és tanítói közép- és felsőbb iskolába járó gyermekei egyenlő arányban részesüljenek.

10. szám. Cs. Nagy Dánielt a vedresábrányi egyház lelkészéül hívja meg 1917. nov. 18-án. Bekebeleztetik.

11 szám. Juhász Gyula biharvajdai tanító választása megerősítettik.

12. szám. Posta Emma érkeserüi tanítónő választása megerősítettik.

13. szám. Nagy Irma berettyószéplaki tanító választása megerősítettik.

14 szám. Esküt tett tanítók: Nagy Irma, Juhász Gyula.

15. szám. A hegyközszentimrei egyház a lelkészlak és fiuskola kijavítására 4500 K kölcsönt vesz fel. (Presbiteri határozatok 1917. szeptember 23. és 1917. nov. 11.)

17. szám. Az érmihályfalvai egyház eladja 6 adásvételi szerződéssel a temetővel összefüggő

941 négyszögöl területű ingatlan azoknak a bér-
lőknek, kik azokra apróbb házakat építettek. A
befolyt 1832 K vételár ingatlan vételi alap gya-
nánt kezelendő s alkalmilag jövedelmező ingat-
lanba fektetendő. (Presbiteri határozat 1917. de-
cember 11.)

19. szám. Az albisi egyház eladja a Szőke
Kálmán által hagyományozott 176 és fél négy-
szögölnyi szőlőföldjét 300 K ár mellett Pénzes
Gábor albisi lakosnak. (Presb. hat. 1918. március
14.) Az összeg „Szőke Kálmán hagyatéka“ címen
az ótemetői eladott föld árához csatolandó, mely-
nek célja ingatlan szerzés.

30. szám. A biharfélegyházai egyház a
különböző kamatokból befolyt 2039 K 57 fillért
1918. évi kiadásainak fedezésére kamatmentesen
felhasználja. Ez összeg visszafizetéséről 1918.
december 31-ig jelentés teendő az esperesi hiva-
talhoz.

37. szám. Az érábrányi egyház a lelkészi
melléképületek felépítési költségét a toronyépi-
tési alapjából kölcsönveszi. Az ideiglenes köl-
csönről kötvény adandó az alapnak, amely sze-
rint a felvett összeget 5 év alatt kamatmentesen
visszafizeti.

47. szám. A konfirmációra előkészítés te-
kintetében az eddigi gyakorlat fenntartásával ta-
nitók köteleztetnek. A konfirmáció idejéül a kerü-
leti megállapítás szerint Áldozócsütörtök marad.

52. szám. Kató Erzsébet hegyközszent-
miklósi, Katona Mária álmosdi, Porsztner Mária
éradonyi, Steinmetz Imre apátkereszturi, Erdei
Sándor biharfélegyházai tanítók választása tudo-
másul vétetik s megerősítették.

56. szám. A hegyközszentmiklósi egyháznak Istvány Lajos és családja 400 K egyházfenntartási alapot létesít. Az alap mindaddig gyümölcsötetendő, míg 100.000 koronát el nem ér, amikor a kamat háromnegyede az egyházi adó csökkentésére fordítandó. A kamat 1 százaléka lelkeszt illeti, fizetésébe be nem tudhatási jutalék címén.

57. szám. A margittai egyház „Reformáció 400 éves emlékalapítványa“ tőkéje 500 K. Célja: az egyház kebelében valami nagyobb szabású intézmény (szeretetház, árvaház, bölcsőde, kórház) létesítése vagy magasabb tanintézet (pl. polgári) felállítása.

1919.

5 szám. Gerő József bagaméri, Szántó Béla és Tóth Sándor bihardiószegei, Molnár József biharfélegyházai, Nagy József álmosdi, Varga Ferenc szalacsi, Jancsó Aladár érköbölkuti és Csiszár Emilia tóti tanítók választása tudomásul vétetik és megerősítettik.

7. szám. Szücs Ernő budapesti főreáliskolai tanár a nagylétai egyházban „Szücs Károly emlékalapítvány“ címen 2000 K-ás alapítványt tesz, melynek kamataiból részint bibliával láttassanak el a konfirmándusok, részint az iskolát végzett gyermekek vallásos könyvekkel ajándékoztassanak meg.

8. szám. A biharfélegyházai presbiterium 1919. február 16-án hozott határozatával a kezelésében levő tőkékből 2342 K 61 f-t kölcsönt

vesz 1919. december 31-ig kamatmentesen, hogy ebből az egyházi kiadásokat fedezze. A kölcsön a kitett időre visszafizetendő s ennek megtörténte esperesi hivatalnak jelentendő.

9. szám. Farkas Gábor és neje Fényes Irma a csokalyi egyháznak 1613 négyszögöl területű földet adományoznak temetői célra. Közgyűlés a nemes szivű adományért jegyzőkönyvileg köszönetét nyilvánítja.

10. szám. Dobozy Eduárd biharvajdai birtokos 1918. augusztus 8-án 3000 K-ás alapítványt tesz egyházában. Az alapítvány 100 évig tőkésítendő s akkor kamatai a hivek egyházi adóterheinek csökkentésére fordítandók.

14 szám Az érmihályfalvai egyház egy telekrészt elad Kocsis Imre és neje ottani lakosoknak 450 K-ért. A 450 K mint ingatlanvételi tőke kezelendő.

19. szám. Az albisi egyház alapjaitól kölcsön vesz 1000 K-t takarékpénztári kamattal mellett.

1920.

6 szám. Konrád László v. tanácsbíró, aki e tisztséget 49 esztendő óta viseli, ezen ünnepélyes alkalommal 500 leies alapítványt tesz egy egyházmegyei tanácsterem építésére. Közgyűlés köszönettel fogadja az adományt s ennek kezelésével a székelyhidi lelkészt megbizza.

7. szám. Az erdélyi ref. egyházkerület igazgatótanácsa 1774 -1920. számú átiratában tu-

datja, hogy az erdélyiek püspöke hajlandónak nyilatkozik a tiszántuli egyházkerülettől elszakított egyházakra és egyházmegyékre főhatósági jogait kiterjeszteni, gyakorolni s érdekeit védelembe venni, ha ezt az érdekeltek kívánják. — Közgyűlésünk más hasonló sorsban levő egyházmegyékkel egyetértve, ideiglenesen sem óhajt az erdélyi egyházkerülethez csatlakozni. Egyuttal az egyházmegyei közgyűlés jogszabályát kibővíti oly módon, hogy a közgyűlés mindazokban az ügyekben, melyek eddig a kerület elé tartoztak, végérvényesen határoz; a felebbezési fórumot pedig a szomszédos egyházmegyék képezik.

8. szám. A tanácsbirói értekezlet javaslatára közgyűlés „Intéző-bizottságot“ alakít, mely áll az elnökségből, 2 főjegyzőből és 4 tanácsbíróból. E bizottság az egyházmegyei közgyűlés nevében határoz, intézkedik. Tagokul választanak: Takács Zsigmond s Jakab József lelkészi, Pappszász Lajos s Bónis Elemér világi tanácsbírák.

9. szám. A tanácsbirói értekezlet javaslatára közgyűlés utasítja a presbitériumokat, hogy a belhivatalnokokat régebbi díjlevelei alapján akár természetben, akár a mai árak szerinti pénzösszeggel fizessék, biztosítva megélhetésüket. A megállapítás kezdő pontja 1920. január 1. Az esetleges vitás kérdések elintézésére egyeztető bizottságok létesítendőek, melyekbe az egyház, az esperes és a szomszédos egyházmegye esperese 1—1 tagot küld, utóbbi a bizottság elnöke. — E határozat azonnal foganatosítandó.

10. szám. A tanácsbirói értekezlet javaslatára közgyűlés megállapítja a stóla- és kiadmányozási díjakat: keresztelés 5 lei, esketés temp-

lomban, rendes időben 20 lei, különben 25 lei, imás temetés díja templomban 5 lei, háznál 10 lei, sirnál is 15 lei, beszéddel 25 lei, pompa 30 lei, kántori a lelkészi fele, de énekszói és templomi imás díja 5 lei, kiadvány 5 lei, családi értesítő 4 adatig 10 lei, azonfelül adatonként 1 lei. Utasítatnak a lelkészek és kántorok, hogy a fizetésképtelen egyháztagnak a stóla-köteles szertartásokat ingyen is kiszolgáltassák.

13. szám. Az ottományi egyház Cs. Nagy Dánielt, a vedresábrányi egyház Füzessy Gézá, a berettyószéplaki egyház Thamássy Gézá, hivat meg lelkészül, kik megerősítetnek s bekebelezetnek.

14. szám. Takács Imre kóly—nagykányai megválasztott lelkész megerősítését közgyűlés függőben tartja mindaddig, míg nem tisztázza magát az ellene emelt vádak alól és el nem számol azokkal az összegekkel melyeket a kóly—nagykányai egyház javára felkezelt.

15. szám. Varga Ferenc és Jakab Lajos szalacsi, Lévai Géza és Jakab József bihardiószegi, Csók István biharfélegyházai, S. Nagy Ferenc érkeserüi, Csóka Barna érolaszii és Maklári Sándor micskei tanítók választása tudomásul vétetik és megerősítetik.

16. szám. Esküt tesznek a következő tanítók: Szabó Károly, Csók István, Varga Ferenc, Csiha Emilia, Tar Ferenc, Csóka Barna, Maklár Sándor és Janesó Aladár.

17. szám. A poklosteleki egyház 22942 négyszögöl területű ingatlanát ölenként 5 koronájával kifarcellázza s a befolyó eladási árból = 114.710 K-ból, 20.000 K lelkészi föld kiegyenli-

tési alapul címen kezeltetik, melyeknek kamata lelkészt illeti, 6000 K-t régi tartozása kiegyenlítésére fordít, 18 700 K-ból templomát javíttatja ki, 70.000 K-át pedig „föld alap“ címen gyümölcsötet s ennek kamatait a közszükséglet fedezésére felhasználja.

20. szám. Az érábrányi egyház régi felekezeti iskolájának visszaállítására 1919. évi június 1-én kelt presbiteriumi határozatával lépéseket tesz.

23. szám. Az érmihályfalvai egyház 5 rendbeli adás-vételi szerződését, melyekkel cca 185 négyszögöl területű ingatlanát 5530 K összegért eladja, jóváhagyás végett bemutatja.

1921.

3. szám. Közgyűlés tudomásul veszi és jóváhagyja, hogy az egyházmegye képviselői csatlakoztak az egyházmegye nevében a tiszántúli egyházkerület Románia területén levő részéhez, vagyis az egyházmegye megmarad a csonka területben.

5. szám. Lelkészi értekezés javaslatára közgyűlés kimondja, hogy azokból az egyházakból, hol a belhivatalnokok természetbeni járandóságának megváltása kölcsönös megegyezéssel nem sikerül, a lelkészek küldjék be az esperesi hivatalhoz az arról készített kimutatást, hogy a járandóságból az egyháztagokra egyenként mennyi esik s az esperesi hivatal által igazolt kintlevőségeket a politikai hatóság útján hajtassák be.

6. szám. Közgyűlés a megüresedett lelkeszi állásokat addig nem engedi betölteni, míg a régebbi díjlevelek alapján a lelkésznek megfelelő fizetés biztosítva nincs.

7. szám. Lelkeszi értekezlet javaslatára közgyűlés kimondja, hogy azokat az egyháztagokat, kik a gyülekezeti élet megmegtelyezői és minden haladásnak s jóra törekedésnek kerékkötői, mint végső fórum, az egyház kebeléből kirekeszti.

8. szám. A tanítói értekezlet előterjesztésére közgyűlés elrendeli, hogy az iskolafenntartó egyházak kötelesek tanítóiknak az 1921—22-ik évre legalább 6000 lei fizetést, mint létminimumot biztosítani.

9. szám. Lelkeszi tanácsbíróvá választott Szabó Zoltán székelyhidi lelkész és lelkeszi főjegyzővé választott Kalmár István bályoki lelkész tisztségeikbe beigtassanak.

10. szám. Porsztner Mária éradonyi tanítónő Erkeserübe választatik meg.

13. szám. Kiskereki egyház templom és torony fedésére 50—60.000 leut szándékozik kölcsön venni, amelyet a hívckre kivetett adóból fizetne vissza. (Presbiteriumi határozat 1921. március 28.)

15. szám. Az érábrányi kántor díjazása 8 magyar hold szántó és kaszálóban állapittatik meg.

16. szám. Az apátkereszturi egyház, mivel nem tud megfelelő javadalmat biztosítani tanítójának, az iskolai épületek átengedése tárgyában egyezséget szándékozik kötni a közoktatásügyi miniszteriummal. Közgyűlés az egyezséghez hoz-

zájárul és azt végső megerősítés végett kerületi közgyűlés elé terjeszti.

17. szám. Holkó János kóly-kágyai egyháztag 1000 leus alapítványt tesz az iskolás gyermekek közt szétosztandó vallástani könyvek és konfirmációi káték beszerzésére.

20. szám. Zefer Sándor és neje Gálospetriben 50 leus alapítványt tesz, mely 50 év múltán kamataival az egyházat támogatná.

22. szám. Lelkészi főjegyzővé választott Kalmár István lemondása folytán megüresedett margittai köri számvevői állásra Debreczeni László érábrányi s dékáni állásra Kovács Lajos tóti lelkész választatnak.

1922.

3c). szám. A belhivatalnokok fizetése körül felmerült zavarok és félreértések megszüntetése végett az egyházmegyei közgyűlés határozatilag kimondja, hogy a lelkészi és tanítói díjlevelek, melyekre megválasztottak, eredeti alakjukban és teljes egészökben érvényben állanak. A természetben járandóságok vagy természetben szolgáltatandók ki, vagy méltányos egyezség alapján évenként megválthassák. Ahol békés kiegyeztetés bármi oknál fogva nem jön létre, ott a díjlevelekben biztosított fizetés közigazgatási birói eljárás útján (E. T. V. 33. §. 5. b.) megállapítatik és behajtatik. — Félreértések elkerülése végett megjegyzendő, hogy a lelkészek állámsegélyei, melyek fizetésekiegészítés (kongrua) korpótlék, családi és drágasági pótlék címen adatnak,

az egyháztól és hivektől járó fizetéseket nem csonkíthatják és ezekbe be nem számíthatók.

4b) szám. Az iskolai évet záró vizsgák június 15-ike előtt, vagy legalább is a kánonszerű iskolalátogatásig meg nem tarthatók.

4c) szám. A konfirmáció idejéül, eltérve az áldozócsütörtöki terminustól, az évváró körvizsgát követő vasárnap jelöltetik ki.

7. szám. Kulcsár Jenő Magyarkéczre 1921. július 11-én meghívott lelkész állásában megerősítették és bekebeleztetik.

8. szám. Orosz Lajos érkeserői egyházba meghívott lelkész állásában megerősítették és bekebeleztetik.

9. szám. Pósta István kóly-kágyai egyházba 1921. szept. 18-án meghívott lelkész állásában megerősítették és bekebeleztetik.

11–19. szám. Tar Ferenc Érmihályfalvára 1921. aug. 7., Varga Ferenc Érmihályfalvára 1921. aug. 21., Adám Lajos Érsemjénbe 1921. jul. 31., Szabó Lajos Érkeserübe 1921. szept. 18., Soós Dezső székelyhidon 1921. jun 26., Pásztor Lajos Ottományban 1921. szept. 18., Szücs Imre Szalacson 1921. szept. 7., Várady Ferenc Éradonyban 1921. szept. 11., Petyke Erzsébet Micskén 1921. jun. 19., Keszi Ilona Ottományban 1921. december 18-án tanítókká választatván, megerősítettnek.

20. szám. Esküt tett tanítók: Soós Dezső, Petyke Erzsébet, Keszi Ilona.

21. szám. Szabó Lajos s. lelkész Piskolton és Kovács Sándor előkönyörgő Monospetriben ideiglenes tanítóknak alkalmaztatnak.

22. szám. Az egyházmegyék kikerekítése ügyében közgyűlés kimondja, hogy közérdekből a földrajzilag különhen is kieső Piskolt egyházközség ideiglenes átesatolásának nem áll ellent.

24. szám. Zih Sándorné érmihályfalvai egyháztag 1000 leies alapítványt tesz az iskolások tankönyvvvel ellátására.

25. szám. Id. Kovács Imre és neje piskolti egyháztagok a harctéren eltűnt fiok, Imre emlékére 1000 leies alapítványt tesznek egyházfenntartási alap létesítésére.

31. szám. A hegyközszentimrei egyház még 1911. novemberében eladta a 179. sz. betétben foglalt pincéjét Veres Károly és Kocsis Eszter odavaló lakosoknak 240 leiért. Jóváhagyatik.

32. szám. A bihardiószegi egyház még 1919. évben eladta nyilvános árverésen 161. sz. betétben foglalt szántóföldjét Erdei Sándornak 13.510 koronáért s a jankafalvi 237. sz. betétben felvett szántóföldet Nagy István és nejének 5750 K-ért. Jóváhagyatik.

33. szám. Kóly—kagyai egyház a feloszlatott takarékmagtár tőkéjét, 7000 leut a templom renoválására használja fel, miről. számadás terjesztendő be a számvevőszékhez.

35. szám. A biharfélegyházai egyház a készpénzben levő 1927 leu 31 b. tőkéjét f. év végéig kamatmentesen kölcsön veheti.

37. szám. Az egyházmegyei közgyűlés 12—907. sz. határozatát, melyben 100, illetve 50 K-ban, azaz ma 60—25 leiben állapított meg a tisztüket betölteni vonakodó gondnokok és egyházfiak felmentési díja, — közgyűlésünk hatá-

lyon kívül helyezi s a változott viszonyokra figyelemmel, a gondnok felmentési díját 500 leiben, az egyházi felmentési díját 250 leiben állapítja meg.

40. szám. Az egyházmegyei közigazgatási járulék fejenkénti 30 baniban, az esperes tiszteletdíja 3000, az egyházmegyei I. főjegyzőé 500, a pénztárosé 1500 leiben állapítatik meg f. évtől kezdve.

46. szám. Fehér Katalin székelyhidi tanítónő választása megerősítetik.

47. szám. Egyházmegyei közgyűlésünk a törvényesen megejtett tisztújítás alapján az egyházmegye tisztikarát az 1923. évi január hó 1-től 1932. december 31-ig terjedő tíz évre a következőleg megalakultnak ismeri el: esperes Végh József, gondnok dr. Babós János, lelkészi tanácsbírák Takács Zsigmond, Jakab József, Kiss Sándor, Lengyel Pál, világi tanácsbírák Bónis Elemér, Farkas Gabor, Konrád László, Pappszász Lajos, Fráter István, I. főjegyző Kalmár István, v. főjegyző dr. Várady Miklós, I. aljegyző Csokonay József, v. aljegyző Hegedüs István.

48. szám. A tanítóknak hivatalos utjokra 25 leu napidíj állapítatik meg.

49. szám. Közgyűlés a fejenkénti 30 leus kultus adót nem fogadja el, de kész az iskola-fenntartó egyházakat elkötelezni, hogy a tanítók fizetéséül az állami tanítók törzsfizetését biztosítsák a mellékjárulékok nélkül és felbecsülve a naturálékat és földeket a mostani jövedelmezőség szerint. E becslés megejtésére kiküldi Varga Béla és Csokonai József lelkészeket. A középiskolák fenntartására az egyházak évi rendes be-

vételeinek 5 százalékát felajánlja. E határozat azonban csak akkor kötelező reánk, ha a kerületen többségi határozattá válik.

50. szám. Az új énekes könyv 1923. I. 1-én minden gyülekezetben bevezetendő s használata kötelező.

54. szám Az egyházkerületi közigazgatási járulék lélekszám szerint 40 baniban állapittatik meg.

55. szám. Szabó Lajos piskolti egyházba megválasztott lelkész állásában megerősítetik és bekebelezetik.

57—60. szám, Csiszár Margit Érköbölkutra 1922. aug. 27, Koós Lajos Kólyra 1922. aug. 27, Ujvárosi Róza Albisra 1922. szept. 10. Balogh József Ersemjénben 1922 okt. 29. tanítókká választván, megerősítetnek.

60a). szám. Esküt tett tanítók: Csiszár Margit, Koós Lajos, Ujvárosi Róza, Balogh József, Fejér Katalin.

66 szám. Szebeni József kiskerekii tanítónak kántortanítóvá választása megsemmisítetik.

68. szám. Dr. Babós János számvevőszéki elnöki tisztéről lemond s helyére dr. Gulácsy Sándor választatik meg.

69. szám. Bányai László helyett egyházmegyei számvevőnek Szabó Zoltán székelyhidi lelkész választatik meg.

1923.

3a). szám. A f. évi febr. 26-án 81 éves

korában elhunyt Konrád László 40 év óta tanácsbíró emléke főkönyvben megörökítettik.

3. b) szám. Az érselindi szórvány gondozására Laczák Dezső éradonyi lelkész kiküldetik.

3. c) szám. A felsődernai szórvány gondozására Kovács Lajos tóti lelkész kiküldetik.

4. a) szám. Fejenkénti 20 leus kulturadó elfogadtatik. A tanítók és tanárok fizetése az államiak összfizetésének cca 70 százaléka. A kántorok fizetése a tanító összfizetésök $\frac{1}{5}$ -e, mely a tanítói fizetésen kívül állónak tekintendő.

4. b) szám. A lelkész özvegyek, árvák s nyugdíjasok segítésére a lelkészek állami illetményének 3 százaléka levonatik s kerület által szétosztatik. Minden egyház 50 leut tartozik beküldeni a kerületi nyugdíjintézet javára.

4. c) szám. Egyházkerületileg megállapított stóla: lelkészi keresztelés 20 l., magánháznál 100 l., Esketés templomban rendes időben 50 l, máskor 80 l. magánháznál 150. Temetés imával templomban 60, háznál 100 l., beszéddel templomban 100, háznál 150 l. Anyakönyvi kiadványokért esetenként 20 l., kántori stóla temetésnél énekszóval 40, imásháznál 50, templomban 60, beszédes 60, templomban 80.

5. szám. A számadásokkal késlekedők birsága 300 leu.

9. szám. Kemecei György Albisra 1922. XI. 21., Körmendi Jenő Szalacsra 1922. X. 22., Steinmetz Imre Kiskerekibe 1923. II. 7. tanítók választása megerősítettik.

11. szám. Számvevőszék megalakítottatik 5 évre. Elnök: Dr. Gulácsy Sándor, köri számve-

vők : Fias Kálmán, Varga Béla, Debreczeni László, Laczák Dezső ; egyházmegyei számvevő : Szabó Zoltán.

12. szám. Tanügyi bizottság. Elnök : Varga Béla ; lelkészdékánok : Egei István, Csokonay József, Kovács Lajos, Hegedüs Albert ; tanító dékánok : Szilágyi Arpád, Szathmáry Károly, Erdélyi Gábor, Csóka Lajos.

13. szám. Nyugdíjintézeti bizottság : Elnökség : esperes, gondnok, tagok : Takács Zsigmond, Szabó Zoltán, Bónis Elemér, Pappszász Lajos, póttagok : a többi 6 tanácsbíró.

14. szám. Közalapi végrehajtó bizottság : a fenti nyugdíjbizottság.

15. szám. Tőkesegély bizottság : fenti.

16. szám. Missziói bizottság : esperes, Kiss Sándor, Debreczeni László, Thamássy Géza.

17. szám. Adóügyi bizottság : esperes, gondnok, Jakab József.

19. szám. Építetők bizottság : esperes, gondnok, Gönci Sándor építész.

20. szám. Egyházkerületi képviselők : Bónis Elemér, Szabó Zoltán ; póttag : Fráter István, Kalmár István.

21. szám. Egyházmegyei pénztáros : Takács Zsigmond.

22. szám. Könyvtáros : Fias Kálmán.

23. szám. Levéltáros : Szatmári Károly.

24. szám. Időszaki tanács tagjai 5 évre : esperes, gondnok, Takács Zsigmond, Szabó Zoltán, Pappszász Lajos és Bónis Elemér tanácsbírók.

26. szám. Az egyházmegyei közgyűlés 37—1922. számú határozatát hatályon kívül helyezve kimondja közgyűlés, hogy a gondnok felmentési díja 1000 és az egyházi felmentési díja 500 leuban állapittatik meg.

34. szám. özv. Bató Sándorné gálospetrii egyháztag 1000 leies alapítványt tesz templomfenntartásra.

35. szám. özv. Zádori Károlyné gálospetrii egyháztag 5000 leus alapítványt tesz az egyház javára.

36. szám. Ruszkai József gálospetrii lakos 1000 leus alapítványt tesz templomfenntartásra.

37. szám. Gróf Károlyi Imre 24.800 leus emlékalapítványt tesz a bályoki egyház, lelkész és kántortanító javára.

38. szám. Gróf Károlyi Imre 1500 leus adománnyal járul a bályoki egyház kezelésében levő „Bárczay“ alapítványhoz.

1924.

2. szám. Az egyházmegyei gyűlésről távolmaradás okmánnyal igazolandó.

3a) szám. A vasárnap délutáni istentiszteletek még csupán az iskolás gyermekek jelenlétében is megtartandó.

3b). szám. Közgyűlés felhívja számvevőszék figyelmét a magtári vagyonok szigorú ellenőrzésére.

5. szám. A Konrád László halálával meg-

üresedett v. tanácsbirói tisztségre Dr. Várady Miklós választatott el.

6. szám. Egyházmegyei tanítóképviselőkké választottak: Szathmáry Károly, Szilágyi Árpád, Csóka Lajos, Erdélyi Gábor.

7. szám. A dr. Várady Miklós tanácsbiróvá választása folytán megüresedett v. főjegyzői tisztségre dr. Gulácsy Sándor választatik el.

11. szám. A kisebb alapok s alapítványok egyesítve „összesített alapítványok és alapok” címen kezelendők. A javadalmi földek s jogok jövedelmei sem a számadásban, sem a költségvetésben nem szerepeltetendők.

13. szám. A dr. Gulácsy Sándor v főjegyzővé választása folytán megürült egyházmegyei ügyészi tisztségre közgyűlés dr. Gellért Sándor margittai ügyvéd atyafit választja meg.

16. szám. Közalapi járulék 1—1 arányu.

17. szám. A nagykárolyi egyházmegye kérésére közgyűlés kimondja, hogy a már átengedett Piskolt egyházon kívül, Magyar-kéc egyház szintén ideiglenes átszatolásához beleegyezését adja, ha a nagykárolyi egyházmegye e nélkül nem tudná előállítani a követelt egyházköltségi létszámot.

19. szám. Egyházherületi közigazg. járulék 1924. évre lélekszám után 50 bani, a nyugdíjas lelkészek, özvegyek es árvák segélyezésére fordítandó egyházházközségi hozzájárulás 5 bani.

21 szám. Lovász Béla hegyközszenimrei és Ludman Lajos kaplonyi (nagykárolyi egyh.-m.) lelkészek állásaikat elcserélik.

22—43. szám. Váradi Ferenc H. k. szentimrére 1923. III. 27, Mucsi Imre Gálospetriben 1923. VII. 1, Szabó Lajos Éradonyban 1923. VII. 22, Keszi Erzsébet Asszonyvásárán 1923. VIII. 12, Kovács Lina Ottományban 1923. IX. 23. esküt tett. Tóth Miklós Szalacs 1923. VI. 17, Keszy Ilona Szalacs 1923. VIII. 12, Lengyel Eszter Szalacs 1923. X. 21, Sziki Irma Piskóton 1923. IX. 23. esküt tett. Ifj. Erdei Gábor Érkeserűn 1923. IX. 9, Keszy Róza Hkszentmiklós 1923. VII. 8, Katona Jenő Bályokon 1923. VII. 2, Várady Anna Kóly helyettes tanító 1923. XII. 31. tanítókká választása tudomásul vétetett s megerősített.

35. szám. György Sándor tótii kántortanítói állásában közgyűlés nem erősít meg, mivel a megválasztott tanító nem felel meg az E. A. VI. t. c. 23 §-ában előirt követelményeknek.

37. szám. Erdei Péter gálospetribi egyháztag 500 leus egyházfentartási alapítványt tesz.

38. szám. Takács Zsigmond indítványt tesz, hogy a lelkészek államsegélyéből levont 10 százalékos nyugdíjárulékot a kerület rendelkezésünkre bocsátva alakíttassék meg az egyházmegyei lelkészi gyám és nyugdíjintézet.

39. szám. Takács Zsigmond javasolja, hogy a kulturadó leszállított terhetől az elemi iskolák kapcsolóttassanak ki s ezek fenntartását viseljék az eddigi fenntartók, viszont a 2 tanítónőképző közül az egyik alakíttassék átinternátussal egybekötött tanítónőképzővé.

51. szám. Lelkészi értekezlet javaslatára közgyűlés kimondja, hogy az egyházközségi közgyűlés hatáskörét a presbiterium jogkörébe utalja át. Kerület elé!

52. szám. Az érábrányi presbiterium 1924. márc. 19-én hozott egyházfegyelmi szabályrendelete jóváhagyatott.

TÁRGYMUTATÓ

a kivónatosan kiadott 1918—1924. évi egyház-
megyei közgyűlési jegyzőkönyvekhez.

Adóügyi bizottság megalakítása	— — —	17—923
Albis alapjaitól kölcsön vesz	— — — —	10—919
„ eladási ügye	— — — — —	19—918
Apátkeresztur iskola-átadása az államnak	—	16—921
Babós János dr. a számvevőszéki elnökségről lemond	— — — — —	68—922
Bató Sándorné özv. alapítványa	— — —	34—923
Belhivatalnokok fizetésének kiszolgáltatása		
9—920, 5—921, 6—921, 3 c—922,		49—922
		4 a) — 923
Bihardiószeg eladási ügye	— — — —	32—922
Biharfélegyháza alapjaitól kölcsönvesz	30—918	
	8—919,	35—922
Bónis Elemér kerületi képviselővé választása		20—923
Debreczeni László köri számvevő választása		22—921
Dobozy Eduárd alapítványa	— — — —	10—919
Érábrány alapjaitól kölcsönvesz	— — —	37—918
„ felekezeti iskolájának visszallítása	—	20—920
„ kántorának díjazása	— — —	15—921
„ egyházfegyelmi szabályrendelete	—	52—924
Érmihályfalva eladási ügyei	17—918, 14—919,	23—920
Egyházkerületi közigazg. járulék	54—922,	19—924

Egyházközségi közgyűlés megszüntetése	—	51—924
Egyházmegye megmarad a csonka egyház- kerületben	— — — — —	3—921
Egyházmegye Erdélyhez nem csatlakozik	—	7—920
„ „intéző bizottságot“ alakít	—	8—920
„ „közig.-járulék	— — — —	40—922
„ „500 éves reformáció ala- pitványa“	— — — — —	9—918
Egyházmegyei tanító képviselők beiktatása		6—924
„ „közgyűlésről távolmaradás igazolása	— — — — —	2—924
Egyházmegye újra választott tisztikarának be- iktatása 1923—932,	— — — —	47—922
Erdei Péter alapítványa	— — — —	37—924
Építetõ-bizottság	— — — —	19—923
Esküt tett tanítók: Nagy Imre, Juhász Gyula 14—918, Szabó Károly, Asók István, Varga Ferenc, Czina Emilia, Tar Ferenc, Csóka Barna, Maklár Sándor, Jancsó Aladár 16—920. Soós Dezső, Petyke Er- zsébet, Keszy Ilona 20—922, Csiszár Margit, Koós Lajos, Ujvárosi Róza, Balogh József, Fejér Katalin 60 a—922, Kovács Lina 26—924, Sziki Irma	—	30—924
Farkas Gábor és neje földadománya	— —	9—919
Felmentési díj vonatkozó gondnok és egyház- fival szemben	37—922, — — — —	26—923
Fias Kálmán egyhm.-i könyvtárosi választása		22—923
Fráter István egyh. ker. pótképviselői választása		20—823
Füzessy Géza vedresábrányi lelkész bekebe- lezése	— — — — —	13—920
Gellért Sándor dr. ügyész választása	— —	13—924
Gulácsy Sándor dr. számvevőszéki elnöki választása	— — — — —	68—922
Gulácsy Sándor dr. vil. főjegyző beiktatása		7—924
György Sándor tanító választása megsemmi- sítettik	— — — — —	35—924

Missiói bizottság — — — — —	16—923
cs. Nagy Dániel vedresábrányi lelkész bekebelezése — — — — —	10—918
cs. Nagy Dániel ottományi lelkészé választatik — — — — —	13—920
Nyugdíjintézeti bizottság — — — — —	13—923
Orosz Lajos érkeserői lelkész bekebelezése	8—922
Piskolt átengedése a nagykárolyi egyházmegyéhez — — — — —	22—922
Poklostelek 14 542/1600 hold földet elad —	17—920
Pósta István kólyi lelkész bekebelezése — —	9—922
Ruszkai József alapítványa — — — — —	36—923
Stóladij megállapítása — — — 10—920, 4 c)	—923
Szabó Lajos piskolti lelkész bekebelezése —	55—922
Szabó Zoltán egyházmegyei számvevővé választása — — — — —	69—922
Szabó Zoltán egyházkerületi képviselővé választása — — — — —	20—923
Szabó Zoltán I. tanácsbíró beiktatása — —	9—921
Számadásokkal késlelkedők birsága — —	5—923
Számvevőszék megalakítása — — — — —	11—923
Szatmári Károly egyházmegyei levéltárossá választatik — — — — —	23—923
Szebeni József kiskereki-i kántortanítóvá választása megsemmisítettik — — —	66—922
Szücs Ernő alapítványa — — — — —	7—919
Takács Imre kólyi lelkész választása nem erősítettik meg — — — — —	14—920
Takács Zsigmond egyházmegyei péntárossá választása — — — — —	21—923
Takács Zsigmond indítványai — —	38, 39—924
Tanító dékánok a canon. visitációban —	48 IV.—922
„ létminimuma — — — — —	8—921
„ napidija — — — — —	48 III.—922
„ választások megerősítése: Juhász Gyula 11—918, Posta Emma 12—918, Nagy Imre 13—918, Kató Erzsébet, Katona	

Mária, Porsztner Mária, Steinmetz Imre, Erdei Sándor 52—917, Gerő József, Szántó Béla, Tóth Sándor, Molnár József, Nagy József, Varga Ferenc, Jancsó Aladár, Csiszár Emilia 5—919, Varga Ferenc, Jakab Lajos, Lévai Géza, Zakar József, Asók István, S. Nagy Ferencz, Csóka Barna, Maklár Sándor 15—920, Porsztner Mária 10—921, Tar Ferencz, Varga Ferencz, Ádám La- jos, Szabó Lajos, Soós Dezső, Pásztor La- jos, Szücs Imre, Váradi Ferencz, Petyke Erzsébet, Keszi Ilona 11, 19—922, Szabó Lajos segéd lelkész ideiglenesen, Kovács Sándor előkönyörgő ideiglenesen 21—922, Fejér Katalin 46—922, Csiszár Margit, Koós Lajos, Ujvári Róza, Balogh József 57—60—922, Kemecei Gyöngy, Kör- mendi Jenő, Steinmetz Imre 9—923, Vá- radi Ferencz, Mucsi Imre, Szabo Lajos Keszy Erzsébet, Kovács Lina, Tóth Mik- lós, Keszy Ilona, Lengyel Eszter, Sziki Irma, ifj. Erdei Gábor, Keszi Róza, Ka- tona Jenő, Várady Anna — — — 22—34—924
Tanügyi bizottság — — — — — 12—923
Tiszteletdíj: esperesnek, főjegyzőnek, pénz- tárosnak — — — — — 40—922
Thamássy Géza bihar-széplaki lelkész be- kebelezése — — — — — 13—920
Tőkesegély bizottság — — — — — 15—923
Uj énekeskönyv használata — — — — — 50—922
Várady Miklós dr. v. tanácsbíró beiktatása — 5—924
Vasárnap d. u. istentisztelet megtartása — — 3 a) —924
Zavargó egyháztalálkozó kikerekítése — — — 7—921
Zádori Károlyné alapítványa — — — — 35—923
Zefer Sándor és neje alapítványa — — — — 20—921
Zih Sándorné alapítványa — — — — 24—922

BIRÓSÁGI ÜGYEK:

(Nyilvántartás céljából közölve.)

1918. 1. Berettyószéplaki belhivatalnokok közig. ügye.
2. Lengyel Pál kiskerekii lelkész közig. ügye.
3. Jakob József érbogyoszlói lelkész közig. ügye.
1919. 1. S. Nagy Ferencz álmosdi tanító közig. ügye.
2. Gargya Gergely és neje érsemjéni lakosok közig. ügye.
3. Matta Ferenczné margittai tanítónő fegy. ügye.
4. Soós József nagylétai tanító fegy. ügye.
1920. 1. Bay Sándor álmosdi egyháztág közig. ügye.
2. Horváth Endre álmosdi egyháztág. közig. ügye.
1921. —
1922. 1. Csóka Lajos asszonyvásárai tanító fegy. ügye.
2. Füzesséry Kálmán kólyi egyháztág közig. ügye.
3. Szabó Károly v. székelyhidi tanító " " "
4. Szebeni József kiskerekii tanító fegyelmi ügye.
5. Márton Sándor érkeserüi egyháztág közigazgatási ügye.
1923. 1. Lengyel Pál kiskerekii lelkész fegy. ügye.
2. Barcsay András tóti tanító fegy. ügye.
1924. 1. Pósta István kólyi lelkész közig. ügye.
2. Pósta István kólyi lelkész közig. ügye.
3. Takács Imre volt kólyi lelkész perujítási kérelmi ügye.
4. Váradi Ferencz hegyközszentimrei tanító fegyelmi ügye.
5. Cs. Nagy Dániel ottományi lelkész közig. ügye.

E jegyzőkönyvi számokat kivonatolva kiadta:

Bályok, 1925. december 31-én.

Kalmár István,
egyházmegyei lelkészi főjegyző.
